

DE PARADOX VAN HET MODERNE GROENLAND

Een antropologische studie naar een natie in wording

Jasper van Commenee

September 2010

DE PARADOX VAN HET MODERNE GROENLAND

Een antropologische studie naar een natie in wording

Universiteit Utrecht

Master Thesis ter afronding van de Master Culturele Antropologie:

Multiculturalisme in Vergelijkend Perspectief

Jasper van Commenee

Studentnummer: 3067440

Begeleider: Dr. Diederick Raven

Universiteit Utrecht, september 2010

Foto voorkant: Flat in Ilulissat met traditionele hondenslee

Inhoudsopgave

Woord van Dank.....	2
Inleiding.....	3
Concepten	5
Toegepaste methoden	6
Opbouw scriptie	7
Hoofdstuk 1: Wat is niet de context.....	9
1.1 Nuuk	11
1.2 Historische en Politieke Context	13
1.3 Conclusie	16
Hoofdstuk 2: Een nationaal of een lokaal Groenland	17
2.1 Thumbs down	18
2.2 Losmaken van tradities.....	20
2.3 Ruimte voor lokaliteit?	23
2.4 Interne contradicties bij het sluiten van de grenzen.....	27
2.5 Conclusie	28
Hoofdstuk 3: De paradox van een modern Groenland	29
3.1 Groenlandse beeldvorming.....	30
3.2 Imagined Communities: ieder zijn eigen Groenland?	31
3.3 Nostalgische symbolisering van Groenland	34
3.4 Conclusie	37
Hoofdstuk 4: Jagers als iconen van een veranderend Groenland.....	39
4.1 Smeltend IJs: Groenlandse cultuur bedreigd	40
4.2 Verschillende perspectieven op de jacht	42
4.3 Natuur of natuurlijke hulpbronnen?	47
4.4 Conclusie	48
Conclusie	50
Reflectie: Groenland in ‘The Global Situation’	50
Antwoord op de vraag.....	52
Groenland als grensgebied.....	53
Bibliografie	55
Geraadpleegde websites.....	58

Woord van Dank

Voor de afreis naar Groenland kon ik me geen voorstelling maken van het land. Na mijn terugkeer kan ik me nauwelijks voorstellen dat ik op dit immense eiland heb rondgelopen. Hoewel deze scriptie een ander verhaal vertelt heb ik Groenland als enigszins buitenwerelds ervaren. Mijn reis en verblijf op Groenland en het schrijven van deze scriptie is mede mogelijk gemaakt door een aantal personen die ik hier graag wil bedanken.

Bovenal wil ik mijn liefhebbende ouders bedanken voor al hun onvoorwaardelijke steun. Mijn broer omdat hij mijn broer is.

De aankomst en het verblijf op Groenland werden een stuk aangenamer toen wij wisten dat we een dak boven ons hoofd hadden en een bed om in te slapen. Hiervoor wil ik de heer Teit Groth, internationaal coördinator van de Universiteit van Groenland, hartelijk danken. De medewerkers van de Universiteit Groenland, met een bijzondere vermelding voor Lone R. Pedersen en Damien Tresallet, dank voor het op weg helpen.

Arnanguak *asavakkit!* Dank voor het geven van onderdak, gezelligheid en kennismaking met je liefdevolle familie. Reisgenoot en studiegenoot Walter wil ik bedanken voor alle Antropologische en Arctische uitglijders. Ik ben je dankbaar dat we samen dit avontuur hebben kunnen beleven. Mijn begeleider Diederick, dank voor de kritische distantie. Tot slot Rutger, als steun en toeverlaat en de mooie bijkomstigheid dat je mijn huisgenoot bent, veel dank!

Jasper van Commenee

Utrecht, september 2010

Inleiding

Should we be a modern nation like the rest of the World? Deze vraag, gesteld door het Deense hoofd van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Natuur en Milieu Hans-Erik Bresson, geeft aan wat er nu gaande is in Groenland. De manier waarop hij het zei en daarbij wegkeek deed me vermoeden dat hij de vraag eerder aan zichzelf stelde. Uit deze vraag sprak ook vertwijfeling. Waar staat Groenland op dit moment? Moet Groenland een moderne natie worden? Of is Groenland reeds bezig een moderne natie te worden?

Ik confronteerde deze medewerker met het feit dat Groenland inderdaad bezig is een moderne natie te worden, maar tegelijkertijd het beeld blijft uitdragen van een traditioneel Groenland. Met de komst van onafhankelijkheid van Denemarken, het zogenoemde *Home Rule* in 1979, is Groenland bezig met *nation building*. Dit heeft in Groenland zowel een instrumentalistisch als symbolisch aspect. Groenland zet via het oliepotentieel voor de kusten in op de financiering van onafhankelijkheid van Denemarken. Het instrumentalistisch aspect beslaat de uitwisselbaarheid van arbeiders en van sociale homogenisering die hier voor nodig zijn. Het is daarnaast symbolisch omdat de Groenlandse staat het beeld van een traditioneel Groenland uitdraagt. Deze beide aspecten zal ik verderop in deze scriptie nader toelichten aan de hand van zowel Gellner's (1983) als Anderson's (1983) theorie over natie-staat vorming.

Groenland wil overkomen als een modern land waar alle ruimte is om een 'traditionele' bestaanswijze voort te kunnen zetten. Dat wil zeggen dat er naast de economische ontwikkelingen die gaande zijn, ruimte wordt geboden aan de Groenlandse jagers. Jagers voor wie de moeder van de zee een belangrijke plaats inneemt in de belevingswereld. Een Groenland dat zeker nog aanwezig is aan de oostkust en de noordwestelijke kust, maar een Groenland dat afwezig lijkt te zijn in een moderne stad als Nuuk. De vraag van de medewerker van de Groenlandse overheid geeft ook aan waar deze scriptie over gaat. Dat in een land zo groot als Groenland tegelijkertijd mensen zijn die leven van de jacht en dat er tevens een economische ontwikkeling gaande is waarvan men de gevolgen nog niet kent. Dit alles is lastig voor te stellen als je wat langer in de hoofdstad Nuuk verblijft. Hier is het Groenland van *Inuit* 'levend in harmonie met de natuur' niet in een zelfde verbeelding te vatten als het Groenland van het meer op Europa georiënteerde hoofdstedelijke leven. Hoe de Groenlandse natie-staat vorm krijgt als gevolg van de hedendaagse economische ontwikkeling, welke mogelijkheden en onmogelijkheden dit met zich mee brengt en hoe de 'traditionele' inwoners van Groenland hierin een plaats krijgen maakt deel uit van de thematiek van deze scriptie.

Nuttall (1992) stelt dat het huidige proces van industrialisering/modernisering een vruchtbare grond biedt om een (groeïend) nationalisme te laten ontkiemen. Volgens Nuttall (1992) ontstond het idee van een Groenlandse *Inuit* gemeenschap in de verhouding tot de Denen als kolonisten; een Groenlandse identiteit wordt tegenover een Deense identiteit geplaatst. Dit heeft tot gevolg dat in het huidige Groenland identiteit meer in nationale en politieke termen wordt uitgedrukt. Met het verder loskomen van Denemarken is de aandacht voor een Groenlandse identiteit toegenomen. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de naam die de Groenlandse staat heeft sinds *Home Rule* (1979), te weten *Kalaallit Nunaat*, wat letterlijk 'land van de Groenlanders' betekent (Nuttall 1992: 20-23). De wens van de huidige overheid is dat de Groenlandse natie-staat een uitkomst moet zijn van een proces van modernisering op Groenlandse voorwaarden. Dat dit proces interne contradicties teweeg brengt zal ik trachten aan te tonen binnen dit onderzoek. De vraag die ik daarbij stel is: *Hoe krijgt de Groenlandse natie-staat en de daarmee gepaard gaande nationale identiteit vorm en welke plek krijgen de Groenlandse jagers hierin toebedeeld?* Enige indicatie wat betreft de plek die voor de Groenlandse jagers is ingeruimd wordt door Nuttall (1992) gegeven als hij het stelt dat:

'National identity leaves no room for locality, possibly because of the intellectual tendency to regard society as an abstract object of thought'. (Nuttall 1992: 22-23).

Dit brengt me terug bij de vraagstelling uit mijn onderzoeksvoorstel en de verschuiving die zich in mijn onderzoeksfocus heeft voorgedaan ten opzichte van mijn oorspronkelijke onderzoeksvoorstel. Ik wilde onderzoeken of de Groenlandse staat een 'in staat stellende staat is' (Giddens 2009: 69); of en hoe de Groenlandse overheid gebruik maakt van de lokale kennis van de *Inuit*. Naast deze oorspronkelijke onderzoeksfocus heb ik in het veld besloten mijn aandacht te richten op het Groenlandse streven naar economische onafhankelijkheid van Denemarken en het daarmee gepaard gaande nationalisatieproces van Groenland. Vooral de verhoudingen tussen grootschalige veranderingen die de wens tot economische onafhankelijkheid met zich mee brengen en de plek die de jagers krijgen in het nationale discours had mijn speciale aandacht. Ik heb hiertoe besloten omdat de aandacht voor economische onafhankelijkheid regelmatig naar voren kwam in de eerste interviews die ik hield. Na mijn bezoek aan Ilulissat, waar ik te horen kreeg dat er voor de kust van de Disko baai in de zomer van 2010 al proefboringen naar olie zouden worden gedaan, besloot ik dit economische moderniseringsproces in mijn onderzoek te betrekken.¹

---

¹ Informeel gesprek 19-04-2010.

De twee losstaande processen van economische ontwikkeling en ruimte bieden aan een ‘traditionele’ bestaanswijze zijn opvallend complementair gebleken. Complementair omdat enerzijds de Groenlandse staat het beeld van het lokale Groenland uit blijft dragen omwille van een, mijn inziens, zeker nationaliteitsbesef. Anderzijds opent Groenland zijn deuren voor buitenlands kapitaal, waarbij de mogelijke olievoorraden en de aanwezige mineralen een grote rol spelen. De ruimte die de Groenlandse overheid biedt voor de exploitatie van zijn natuurlijke hulpbronnen is niet dezelfde ruimte die zij biedt aan de Groenlandse jagers. In hoofdstuk vier van deze scriptie zal ik de ‘iconisering’ van de Groenlandse jagers bespreken en de ruimte die hun geboden wordt door de Groenlandse overheid. Een waarschuwing vooraf is hier geboden; het verhaal in hoofdstuk vier loopt niet naadloos over in het voorgaande omdat het processen van een andere orde van grootte zijn. Ze vullen elkaar echter wel aan omdat deze processen elkaar wederzijds beïnvloeden. De komst van een Groenlandse staat en de ‘jacht’ van deze staat op economische onafhankelijkheid heeft, naast uiteraard andere factoren zoals klimaatsverandering, invloed op de bestaanswijze van de jagers. Deze bestaanswijze is op zijn beurt weer inzet in een mondiaal mediadiscours over klimaatsverandering en een nationaal Groenlands discours over natie vorming. Het zijn processen die eraan bijdragen dat Groenland volop in de belangstelling staat, of zoals een medewerker van het bureau of minerals and petroleum het zei: *‘The Arctic is a Frontier Area’*.² Deze laatste uitspraak verdient nadere toelichting en deze zal ik geven in de conclusie aan het eind van deze thesis.

Concepten

‘(...) within a context of economic development in modern Greenland, the hunting and subsistence way of live is defined by politicians and developers as ‘traditional’, which in this sense means anachronistic. It is regarded as contributing to the lack of a unified Greenlandic identity and the persistence of a non-integrated economy’ (Nuttall 1992: 22).

Hoewel ik het met Nuttall (1992) eens ben dat de jacht en de gehele levenswijze die daarmee samenhangt gedefinieerd wordt als traditioneel en dat dit misschien wel in de weg staat van de vorming van een natie-staat zoals beschouwd vanuit het perspectief van Gellner (1983), te weten als economische organisatievorm, wordt dit traditionele beeld tegelijkertijd ingezet als deel uitmakend van de Groenlandse imaginaire natie-staat. Hoe aan de ene kant modernisering en industrialisering en aan de andere kant natie-staatvorming elkaar nodig hebben zal ik aan de hand van Gellner’s *Nations and Nationalism* beschouwen (Van der Pijl & Raven 2009: 16).

---

² Interview 07-05-2010 medewerker *Bureau of Minerals and Petroleum*.

Gellner verwijst in zijn werk naar de mobiliteit, uniformiteit en flexibiliteit van de arbeider. (Gellner 1983: 28-29). Een arbeider moet overal probleemloos ingezet kunnen worden en om dit te bewerkstelligen is onderwijs in een gecentraliseerd onderwijssysteem nodig. Dit proces wordt binnen deze thesis dan ook vanuit de theorie van Gellner benaderd en geanalyseerd. Vervolgens zal ik aan de hand van een ander belanghebbend werk, te weten Benedict Anderson's *Imagined Community's* (1983), het symbolische proces van natie-staat vorming in Groenland tegen het licht houden. In Groenland wordt er belang gehecht aan één *Imagined Community* met daarnaast een focus op lokaliteit. Met betrekking tot Groenland kan er gesteld worden dat weinigen de plaats voor velen bepalen (Bauman 1998 & Scott 1998). De symbolische en zingevende dimensie van naties en nationalisme die in Anderson's werk naar voren komen zullen toegepast worden op de processen die gaande zijn in Groenland. Hoewel er in Groenland een toenemende aandacht is voor modernisering, industrialisering en natie-staatvorming, lijken de kleine nederzettingen in Groenland hierbij opgeslokt te worden. Echter is er van overheidswege nog steeds beleidsmatige aandacht om het lokale leven in stand te houden, hoewel er ook meer economische argumenten te horen zijn die pleiten voor het sluiten van de nederzettingen. Deze paradox zal ik benaderen vanuit Anderson's theorie.

Aan de hand van Hobsbawm (1983) en Dahl (2000) zal ik de focus op traditie en lokaliteit verder analyseren. Deze laatste auteur stelt namelijk dat verandering niets nieuws is voor Arctische volken. Enkel de mogelijkheid om met deze verandering om te gaan is meer afhankelijk geworden van institutionele, politieke en sociale veranderingen dan van veranderingen van het klimaat. Hoe de Groenlandse overheid mogelijkheden schept om met deze veranderingen om te gaan en welke ruimte daarbij geboden wordt aan een 'traditionele' bestaanswijze wordt in deze scriptie geanalyseerd. De vraag die daarbij centraal staat is: is de Groenlandse staat een 'in staat stellende staat'? (Giddens 2009:69). Biedt zij ruimte voor jagers om hun bestaan voort te kunnen zetten, of worden deze jagers enkel ingezet als symbool om het 'traditionele' Groenland te verbeelden? Naast inzet als symbool voor een 'traditioneel' bestaan zijn Groenland en haar jagers, vooral in de Westerse media, icoon geworden van een veranderend klimaat. Ze worden tegelijkertijd ingezet als 'slachtoffers van klimaatsverandering en 'mensen levend in harmonie met de natuur'. Kortom: wie bepalen de voorwaarden waaronder zij 'slachtoffers' of 'natuurexperts' mogen zijn? Dit zal ik aan de hand van theorieën van Argyrou (2005), Ingold (2000), Scott (1998) en Bravo (2009) analyseren.

Toegepaste methoden

Binnen dit onderzoek heb ik me toegelegd op het gebruik van vier verschillende methodes. Ten eerste is dat observatie. *Being there* stelde me in de gelegenheid om interessante observaties te

kunnen doen. Ik heb enkele interviews afgenomen in het gebouw van de Groenlandse overheid en de aankleding en inrichting van het gebouw en het aldaar ten toon gespreide heeft, bijvoorbeeld, bruikbare informatie voor deze scriptie opgeleverd. Hoewel ik me terdege realiseer dat participerende observatie de sleutelmethode is binnen de antropologie, dien ik hier te vermelden dat het binnen mijn onderzoek voornamelijk bij observeren is gebeven.

Als tweede methode is het houden van interviews zeer nuttig gebleken. Hoewel ik gehoopt had enkele *locals* te spreken was dit door een onoverkomelijke taalbarrière helaas minder goed mogelijk. De voertaal was Engels en hoewel ik enkele jagers gesproken heb, was hun kennis van het Engels niet van een niveau om een goed lopend interview mogelijk te maken. Waar mogelijk heeft personeel van de universiteit mij geassisteerd bij het tolken. De beleidsmedewerkers van de overheid, medewerkers van de universiteit en van enkele professionele organisaties beheersten de Engelse taal goed om tot waardevolle interviews te komen. Vaak waren dit semigestructureerde of ongestructureerde interviews.

Ten derde heb ik gebruik gemaakt van informatie die uit informele gesprekken naar voren kwam. Gesprekken die een wat minder formeel karakter hebben blijken vaak bruikbaar dan de meer formelere interviews. Zowel op bepaalde ministeries, op het gemeentehuis op de universiteit en op ontmoetingsplaatsen zoals het café heb ik de bruikbare informatie uit deze gesprekken verkregen. Zodra de mogelijkheid daar was heb ik deze gesprekken onmiddellijk uitgewerkt.

Als laatste de analyse van mediamateriaal en overheidsdocumenten. Aan de hand van de focus die de Groenlandse media hanteert kan men nagaan wat er in een land belangrijk gevonden wordt. Door wekelijks de website van de grootste krant van Groenland, genaamd *Sermitsiaq*, te bezoeken en door de krant te bladeren was enigszins na te gaan wat er zoal gaande is in de Groenlandse samenleving. Overheidsdocumenten zoals de coalitieovereenkomst en door overheidsfunctionarissen aangeleverd foldermateriaal zijn eveneens waardevol gebleken voor deze scriptie.

Opbouw scriptie

In het nu volgende hoofdstuk wordt de context van dit onderzoek beschreven. Na dit contexthoofdstuk volgt het eerste inhoudelijke hoofdstuk. Dit zal de thematiek met betrekking tot het natie-staatvormingsproces als gevolg van de economische ontwikkelingen beslaan. Vervolgens geef ik een beschrijving van de mogelijkheden en onmogelijkheden die dit teweegbrengt. Na deze hoofdstukken wordt de focus van de Groenlandse overheid op één *imagined community* beschreven

en de beeldvorming die hierbij wordt ingezet. In het laatste inhoudelijke hoofdstuk geef ik ten eerste een beschrijving gegeven van de portrettering van Groenlandse jagers als 'slachtoffers van klimaatsverandering' en als mensen 'levend in harmonie met de natuur'. Ten tweede beschrijf ik of er binnen de Groenlandse *imagined community* beleid voor of met de Groenlandse jagers wordt gemaakt. Tot slot wordt afgesloten met een conclusie waarin ik reflecteer op het bovenstaande en dit plaats in '*the Global Situation*', antwoord geef op mijn hoofdvraag en een aanbeveling doe voor nader onderzoek.

Hoofdstuk 1: Wat is niet de context

De titel van deze paragraaf doet misschien vermoeden dat hetgeen hier opgeschreven irrelevant is. Want datgene buiten de context beschrijven lijkt een oneindige exercitie. Toch zal ik hier een beschrijving geven van wat niet de context van dit onderzoek is. Waarom ik dit doe zal ik hieronder toelichten.

De aandacht voor Groenland is de laatste jaren enorm toegenomen. Of zoals een krantenkop in dagblad Trouw het betitelde: *'De hele wereld kijkt naar Groenland'*³. Maar de vraag hoe er naar Groenland wordt gekeken wordt zelden gesteld. Simpelweg afgaand op de krantenkoppen kan er enige indicatie gegeven worden: *"Groenland twee graden warmer"*⁴, *"Ijs op Groenland verdwijnt sneller"*⁵, *"Het Ijs is nog nooit zo dun geweest"*⁶, *"Ijs op Groenland krimpt sneller"*⁷, *"Gletsjers Groenland smelten sneller"*.⁸

Maandblad *National Geographic* wijdde er een reportage aan die als verassende titel meedraagt: *"Smeltend Ijs"*.⁹ Groenland lijkt, afgaand op deze titels, wel gereduceerd tot een smeltende ijskap. Nu is het doel van deze beschrijving niet te ontkennen dat het ijs smelt, of de eventuele ernst van de situatie te bagatelliseren, want dat het ijs smelt en dat het sneller smelt dan verwacht is inmiddels wetenschappelijk aangetoond (ACIA 2004, Zwally et. al. 2002). Het doel is wel om enige nuance aan te brengen in de beeldvorming over Groenland; een beeldvorming die vooral in de media overeind wordt gehouden. De Groenlandse realiteit is niet enkel een realiteit van smeltend ijs. Appadurai (1996) stelde al dat door middel van media boodschappen de grens tussen realiteit en fictie voor het grotere publiek kan vervagen:

'The lines between the realistic and the fictional landscapes they see are blurred, so that the farther away these audiences are from the direct experiences of Arctic (ibid. zelf toegevoegd) life, the more likely they are to construct imagined worlds that are chimerical, aesthetic, even fantastic objects [...]' (Appadurai 1996: 53-54).

De kleine Groenlandse jagersgemeenschappen en de Groenlandse jagers zijn inzet in het klimaatdebat geworden. Het smeltende ijs, de ijsbeer en de *Inuit* zijn de iconen van klimaatsverandering en worden gebruikt om de zogenoemde *climate change narratives* te

---

³ http://www.trouw.nl/groen/nieuws/article2870920.ece/De_hele_wereld_kijkt_naar_Groenland.html (bezocht op 02-06-2010).

⁴ http://www.trouw.nl/groen/nieuws/article3029798.ece/Groenland_twee_graden_warmer.html (bezocht op 02-06-2010).

⁵ http://www.trouw.nl/groen/article2913270.ece/Ijs_op_Groenland_verdwijnt_sneller.html (bezocht op 02-06-2010).

⁶ http://www.volkskrant.nl/archief_gratis/article1363237.ece/Het_ijs_is_nog_nooit_zo_dun_geweest (bezocht op 02-06-2010)

⁷ http://www.volkskrant.nl/wetenschap/article1315537.ece/Ijs_op_Groenland_krimpt_sneller (bezocht op 02-06-2010)

⁸ http://www.nrc.nl/buitenland/article1655733.ece/Gletsjers_Groenland_smelten_steeds_sneller (bezocht op 02-06-2010)

⁹ National Geographic januari 2006.

ondersteunen (Bravo 2009: 257-275). Dit zijn volgens Bravo (2009) de retorische mythes die vooral NGO's, maar ook wetenschappers en journalisten bezigen, om hun verhaal te verkopen. De *Inuit* als slachtoffers van de klimaatsverandering; de vermeende *locals* die te lijden hebben onder processen die de zogeheten *globals* in gang hebben gezet (Bauman 1998).

Dit bovenstaande beeld van een tot smeltend ijs gereduceerd Groenland, een Groenland van jagers waarvan de '*Groenlandse cultuur wordt bedreigd*'¹⁰, een Groenlandse samenleving die terug wordt gebracht tot een samenleving bestaand uit jagers die zich hullen in zeehondenhuiden en springend van ijsschots tot ijsschots de klimaatsverandering trachten te trotseren, correspondeert niet met de empirische alledaagsheid van het Groenland zoals ik dat heb ervaren. Of zoals Poppel, Rasmussen & Winther (2005) het stellen:

'So in spite of attempts to maintain images of Arctic peoples as exclusively traditional hunters and trappers, the reality shows traditional and modern ways of living existing side by side in modernized circumpolar societies' (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 88).

Nu zal ik de eerste zijn om toe te geven dat mijn onderzoek een zekere hoofdstedelijke *bias* heeft. Het onderzoek vond plaats in de hoofdstad Nuuk, met uitzondering van één week Ilulissat. Toch leeft bijna de helft van de Groenlanders (26.618 op een populatie van 56.194) in de drie grotere plaatsen, te weten Nuuk, Sisimiut en Ilulissat, met een inwonersaantal van respectievelijk 15.421, 6239 en 4958.¹¹ Dit betekent dat meer dan een kwart van de Groenlanders in de hoofdstad Nuuk woonachtig is en dit aantal lijkt alleen maar toe te nemen. Rasmussen stelt dan ook dat urbanisatie karakteristiek is geworden voor Arctische gemeenschappen (Rasmussen 1997). Aan deze ontwikkelingen wordt voorbijgegaan in de toenemende literatuur die gepubliceerd wordt over Groenland. Een focus die zich beperkt tot een '*bedreigde cultuur*' als gevolg van '*smeltend ijs*'. Groenland is meer dan smeltend ijs, maar heeft wel degelijk te maken met een veranderend klimaat. Dit kon ik aan den lijve ondervinden toen ik op weg was naar mijn eerste interview met Lene Kielsen Holm, directeur van *Inuit*.¹² Ik werd geconfronteerd met de, voor mij, extreme weersomstandigheden in Groenland. Met veel optimisme begaf ik me te voet richting het kantoor van *Inuit* dat vanaf de plek waar ik verbleef zo'n halfuur lopen was. Van binnen naar buiten kijkend zag het er allemaal wel sfeervol uit, eenmaal buiten sloeg de snijdende Arctische wind me in mijn gezicht en deed het aanvoelen alsof er geen vlees meer op mijn botten zat. De klonten sneeuw hingen binnen een minuut in grote getale in de

---

¹⁰ Ondertitel hoofdartikel National Geographic januari 2006.

¹¹ http://www.stat.gl/LinkClick.aspx?link=BefolkStat%2fBev%e2%80%98gelsler%2fBefolkningens+Bev%e3%a6gelsler+2008+_pub_+DK.pdf&tabid=86&mid=457&language=en-US (bezoekt op 02-06-2010).

¹² *Inuit* is een zogenoemde IPO, wat staat voor *Indigenous People Organisation*. Deze organisatie stond eerder bekend onder de naam ICC, wat een afkorting is voor *Inuit Circumpolar Council*.

toch weinige gezichtsbehang die ik had. Ik als ietwat naïeve Nederlandse antropoloog vroeg me nog af of dit normale weersomstandigheden waren voor de tijd van het jaar, toch gewend aan een sprankje lente begin maart. Na een barre wandeltocht arriveerde ik op mijn plaats van bestemming en voelde me inmiddels een verschrikkelijke sneeuwman. Bij het betreden van het goed verwarmde kantoor van mevrouw Holm stond ik daar al smeltend uit te leggen wie ik was en wat ik hier drie maanden kwam doen op Groenland. Mijn besneeuwde verschijning wekte geen verbazing bij mevrouw Holm en zij deelde me mee dat dit eigenlijk normale weersomstandigheden horen te zijn voor de tijd van het jaar. Desondanks heb ik deze, voor mij toch extreme weersomstandigheden slechts twee a drie keer mogen ervaren in de maanden februari en maart. Toch heeft het beeld van een Groenland dat gebukt gaat onder de *global warming* een mondiale impact. Lene Kielsen Holm zei hier het volgende over:

*“In Qaanaaq kun je nu zelfs over klimaat toerisme praten. National Geographic is er geweest. De BBC heeft contact met ons opgenomen omdat ze daar een programma willen gaan opnemen”.*¹³

Het dominante beeld van een ‘lokaal’ Groenland waar de jacht en het smeltende ijs deel uitmaken van de dagelijkse realiteit is niet het Groenland waar ik onderzoek heb gedaan. Ik zal hieronder een korte beschrijving geven van het Groenland waar ik wel onderzoek heb gedaan, wat dus wel de context van dit onderzoek is. Met hierbij nogmaals de aantekening dat er sprake is van verschillende ‘Groenlanden’. Of men in Qaanaaq zit, aan de oostkust of in Nuuk is een verschil van dag en nacht. Of zoals Lene Kielsen Holm het zei: *“Als je van de Oostkust afkomstig bent en naar Qaanaaq gaat zul je je een vreemdeling voelen”.*¹⁴

1.1 Nuuk

Dit onderzoek heeft voornamelijk plaatsgevonden in de Groenlandse hoofdstad Nuuk. De benaming stad is voor West-Europese begrippen misschien een pretentieuze aanduiding, zeker als men het inwonersaantal van om en nabij de vijftienduizend aanschouwd. Toch heeft Nuuk de bedrijvigheid van een stad en met een wegennet van tachtig kilometer doet de intensiteit van het verkeer hier stedelijk aan. Nuuk is ook een stad die zijn sociale problematiek kent. Poppel, Rasmussen & Winther geven hiervoor de volgende verklaring:

‘Customary hunting, fishing and herding activities have been transformed by intensified commercial harvesting. As a result of these rapid changes, social and cultural settings are changing quickly,

---

¹³ Interview met Lene Kielsen Holm op 02-03-2010.

¹⁴ Interview met Lene Kielsen Holm op 02-03-2010.

generating meaningful new ways of making a living, but also producing major social disruptions' (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 87-88).

In de grote flatgebouwen die het centrum van de stad kenmerken, waarvan blok P de grootste en meest beruchte is, is veel van deze sociale problematiek gehuisvest. Het is niet ongewoon om in Nuuk iemand met onvaste tred en een fles bier in de hand overdag op straat aan te treffen, of in de krant te lezen dat er weer een zelfmoordpoging is ondernomen. Een stadskartaat, uitgegeven door *Nuuk Tourism*, een toeristenbureau in Nuuk geeft een volgende beschrijving van Nuuk:

'Today Nuuk is the largest and most modern town in Greenland. The greater part of the Home Rule Government of Greenland's administration is located here, and naturally this has left its mark on the town, which in some respects has the character of a city, with all the problems cities encounter'.¹⁵

Zelfs op een kaart die uitgegeven is voor toeristen staat een korte verwijzing naar *all the problems cities encounter*. Door de kleinschaligheid van Nuuk is de sociale problematiek ook eerder zichtbaar. Lopend langs de bovengenoemde flatgebouwen kan men er echter ook een balkon aantreffen waarop jacht en visserijgerei uitgestald zijn. Hoewel er inderdaad enkele jagers en vissers woonachtig zijn in Nuuk speelt de jacht vaak niet meer dan een bijrol. Op de website van de Groenlandse overheid staat de huidige situatie omtrent de jacht helder en duidelijk omschreven:

'Hunting continues to play an important role for the population in North and East Greenland, though it is no longer the dominant occupation. On the other hand, hunting has gained a strong foothold as a subsidiary occupation or leisure activity in towns as well as settlements'.¹⁶

Nuuk is ook de bestuurlijke hoofdstad van Groenland, sinds Groenland in 1979 zelfbestuur heeft verkregen, het zogenoemde *Home Rule*. Dit houdt in dat Groenland zichzelf bestuurt terwijl het land nog wel onder de Deense kroon valt, echter ligt het grootste deel van de wetgevende macht in Groenlandse handen.¹⁷ Met de komst van *Home Rule* heeft er zich ook een verschuiving van decentralisatie naar centralisatie voorgedaan. Waar onder het voormalig koloniale systeem veel meer ruimte was voor lokaal bestuur, is in de huidige situatie alles geconcentreerd in Nuuk (Dahl 2000: 157-172). In 2009 is *Home Rule* veranderd in *Self Government*, wat inhoudt dat de Groenlandse overheid nu de politieke verantwoordelijkheid draagt. Hieronder volgt een korte schets van de historische en politieke context in Groenland.

---

¹⁵ City Map Nuuk, Grønlands Media Central aps. 2008.

¹⁶ http://uk.nanoq.gl/Emner/About/Resources_and_industry.aspx (bezoekt op 03-06-2010).

¹⁷ Aan de hand van: <http://uk.nanoq.gl/Emner/About/Political.aspx> (bezoekt op 31-05-2010).

1.2 Historische en Politieke Context

Groenland is van oudsher al *'part of the bigger system'*. Ik geef hier enkel een korte beschrijving van de historie en de historische relatie die Groenland met het koninkrijk Denemarken had en heeft. Vervolgens bespreek ik de gevolgen van deze koloniale nalatenschap. Deze gevolgen zullen in het volgende hoofdstuk verder worden uitgewerkt.

De *Inuit* worden beschouwd als *de* inheemse inwoners van Groenland. Volgens Diamond (2005) zijn ze echter de laatste bevolkingsgroep van een serie van archeologisch erkende volken die zich oostwaarts voortbewogen vanuit Canada. De voorgangers van de *Inuit*, die in archeologische kringen aangeduid worden als de *Dorset*, kwamen via de Canadese Arctische gebieden Groenland binnen. Dit geschiedde ongeveer 800 jaar voor Christus. De *Inuit* betrokken Groenland vanuit het Arctische Canada omstreeks 1200 na Christus en verspreiden zich over de Groenlandse westkust en later de oostkust. Terwijl de *Inuit* vanuit Canada Groenland binnenkwamen waren er rond 984 na Christus al Noorse Scandinaviërs aanwezig aan de Groenlandse westkust. Deze Noren hielden het tot ongeveer 1400 uit. Dat de Noren niet overleefden wijt Diamond onder andere aan de schade die deze bevolking aan zijn omgeving toebrengt, een veranderend klimaat waar niet adequaat op geanticipeerd werd en daarnaast vijandige buurvolken. De *Inuit* konden en kunnen zich wel aan de barre Arctische omstandigheden aanpassen en hebben geleerd om met de omgeving en het klimaat samen te leven (Diamond 2005: 11-14 & 212-258).

De eerste Scandinaviërs die na de Noren weer voet op Groenlandse bodem zette waren de Denen. De Deense missionaris Hans Egede zette voet aan wal op Groenland in 1721. Dit betekende het begin van een verbintenis met Denemarken die tot op de dag van vandaag voortduurt. Deze missionaris bracht de Lutherse variant van het protestantisme naar Groenland. Rond 1728 stichtte Hans Egede Godthåb, wat letterlijk goede hoop betekent, en nu bekend staat als Nuuk.¹⁸ Dankzij de protestantse missie was er rond 1810 nauwelijks nog analfabetisme op Groenland.¹⁹

Het leven op Groenland en de aanpassingen die daarbij moeten worden gemaakt kunnen niet begrepen worden zonder kennis van de politieke economie van koloniaal en post-koloniaal Groenland, zo stelt Dahl (2000). In goede Wolfiaanse (1997) traditie toont Dahl in zijn etnografie over de kleine jagersgemeenschap *Saqqaaq* aan dat vanaf de vroege dagen van het kolonialisme de op jacht gebaseerde economie van de Groenlanders geïncorporeerd werd in de wereldmarkt (Dahl 2000: 12). De gemeenschap van jagers die Dahl beschrijft, dienen niet als een gereïficeerde entiteit te worden beschouwd, maar als onderdeel uitmakend van *a modern way of life*. Dahl stelt namelijk:

---

¹⁸ Aan de hand van: <http://bell.lib.umn.edu/Egede/> (bezoekt op 01-06-2010).

¹⁹ Gesprek met Kennet Pedersen, Assistant Professor at the University of Greenland (Ilisimatusarfik) op 18-03-2010.

'A traditional Greenland does not exist as a contrast to modern Greenland. Modernization is an ever-present process of various form, content, and scope, depending on which historical period is in focus' (Dahl 2000: 8).

Naast zending was handel een voornaam kenmerk van het koloniale systeem. Hierbij had de Koninklijke Groenlandse Handelsmaatschappij (De KGH: *Kongelige Grønlandske Handel*)²⁰ een stevige vinger in de pap omdat zij, tegen de wens van de missionarissen in, bepaalden dat er een gedecentraliseerd systeem moest blijven bestaan. Dit systeem was kenmerkend voor de koloniale verhoudingen. Dat de handel een belangrijk aspect van de koloniale relaties was, wordt mooi geïllustreerd door het Groenlandse woord voor kolonie, te weten *niuertogarfik*, wat handelscentrum betekent (Petersen 1995: 2).

De Deense kooplieden van de KGH verhandelden allerlei producten, variërend van tabak en thee tot ammunitie en geweren, dit werd geruild tegen walvisspek, ivoor en huiden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de Denen zich niet mengden in het productieproces. De jagers hielden volledige controle over hun bestaanswijze, waarbij het koloniale bestuur de controle over het jachtterrein geheel in handen liet van de lokale jagers (Dahl 2000: 12). Kenmerkend voor de Deense kolonisatie van Groenland was het vreedzame verloop. Het feit dat de Groenlandse gemeenschap geen organisatie buiten het eigen huishouden om kende lag hier mede aan ten grondslag. Daarbij waren de Deense kolonistoren geen concurrenten van de Groenlandse jagers, maar eerder afnemers van hun vangst (Petersen 1995:3). In het midden van de negentiende eeuw begon de Deense koloniale autoriteit langzamerhand werk te maken van de dekolonisatie van Groenland (Dahl 2000: 15-16). Het land bleef onder Deens bestuur tot en met 1979. In dat jaar verkreeg het beperkte soevereiniteit, het zogenoemde *Home Rule*. In juni 2009 zijn er nog meer bevoegdheden aan Nuuk overgedragen en is *Home Rule* veranderd in *Self Governance*. Premier Kuupik Kleist zei op 21 juni 2009 het volgende over het verkrijgen van *Self Governance*:

'As part of the global community, Greenland has paved the way to renewal, but with Self Governance we have gone a step further – now we have been recognized as a people. Greenland has now positioned herself as a leading country and an example to indigenous peoples everywhere'.²¹

Groenland is zodoende als staat erkend en voor een groot deel wordt het land nu bestuurd vanuit de hoofdstad Nuuk. Echter, Groenland is nog wel afhankelijk van het Deense koninkrijk en het Groenlandse overheidsbudget wordt voor meer dan de helft nog door de Deense staat opgebracht. Deze zogenaamde *Block Grants* maken dat de Groenlandse economie een grote afhankelijkheid kent van Denemarken. Het

---

²⁰ Met behulp van: <http://www.um.dk/Publikationer/UM/English/FactsheetDenmark/Greenland/html/chapter01.htm> (bezoekt op 30-12-2009).

²¹ Toespraak terug te lezen op: http://uk.nanoq.gl/sitecore/content/Websites/uk.-d-.nanoq/Emner/Government/~/_media/B4AEEBAAF21347D4946F475B6AA95CBA.ashx (bezoekt op 06-06-2010).

streven van de huidige regeringscoalitie is een streven naar vermindering van deze afhankelijkheid. In de regeringscoalitie staat hierover het volgende te lezen:

'The aim of Self Government should be that Greenland, through economic and cultural development, attains a higher level of economic and political freedom. This aim shall be achieved by the people who through the means of education, competence building as well as through mutual and continuous dialogue and planning, participate in the self-governing process. Dialogues and decision-making are transparent and open, so that all citizens can contribute in building their common future'.²²

De Groenlandse staat wil dus een 'in staat stellende staat' zijn (Giddens 2009: 69), de publieke doelen moeten zichtbaar en transparant zijn. De inwoners van Groenland weten kortom welke economische krachten en culturele ontwikkelingen nodig zijn om tot de economische en politieke onafhankelijkheid te komen. De vraag is of de Groenlandse natie-staat niet te klein is voor de grote economische processen die nodig zijn voor deze onafhankelijkheid. Terecht wordt er in de coalitieovereenkomst gesteld dat de natuurlijke rijkdommen slechts over een kleine bevolking verdeeld hoeven te worden. Hoe meer vaardigheden er zijn om de natuurlijke rijkdommen te exploiteren hoe meer er te verdelen is. Ook is er een kortere weg tussen besluit en uitvoering. Dit laatste wordt in de coalitie overeenkomst op de volgende manier omschreven: *'A small boat is easier to turn than a big boat'.²³*

Met een soortgelijke metaforische duiding kan vervolgens worden afgevraagd: is de natie-staat nog wel de kajuit van de economie? Volgens John Gray (1998) zijn er twee redenen waarom de natie-staat als leidende soevereiniteit niet zal verdwijnen. Ten eerste blijven staten 'beslissende intermediaire structuren die met multinationale ondernemingen strijden om de leiding'. Daarnaast biedt de staat een beschermende functie die volgens Gray alleen maar toeneemt omdat burgers beschermd willen worden tegen 'de anarchie van het mondiale kapitalisme'. Ten tweede hebben natie-staten de functie om controle te houden over de natuurlijke bronnen die noodzakelijk zijn voor economische groei (Gray 1998: 319-320). Vooral dit laatste argument doet in het geval van Groenland opgeld.

Bovenstaande beschrijving wordt onderschreven door Poppel, Rasmussen & Winther (2005). Zij stellen dat:

'In Greenland as in other Arctic regions the State plays a crucial role in terms of regulations, demand, allocation, and ownership. In essence Greenland is a modified étatist society referring to state (in French état) dominance, and an elitist society. A new ruling class has emerged, composed of high-ranking Danish civil servants, Danish corporate executive officers, well educated Greenlanders on

---

²² Government of Greenland's Coalition Agreement for 2009 – 2013 (terug te lezen op : <http://uk.nanoq.gl/Emner/Government/~media/9E0C6F8EBEFE42758CB5D9FC29FC2358.ashx>, bezocht op 06-02-2010).

²³ Government of Greenland's Coalition Agreement for 2009 – 2013 (p5).

their way up the social ladder, politicians and managers representing the interest-articulating associations (trade unions, employers' associations, the fishermen's and hunters' associations and so on' (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 89).

1.3 Conclusie

Hierboven heb ik aangetoond dat bijna de helft van de Groenlanders in de drie grote plaatsen woont. Deze werkelijkheid is zelden terug te lezen in de media boodschappen en wetenschappelijke artikelen die over Groenland verschijnen. Dit, terwijl zelfs een voor toeristen bestemde stadsplattegrond van de Groenlandse hoofdstad Nuuk gewag maakt van stedelijke problematiek. Verder heb ik de relatie met kolonisator Denemarken besproken en het feit dat Groenland nooit een gepasseerd station geweest in de mondiale wereldhandel, zeker niet ten tijde van de Deense kolonisatie. De Denen waren vrij vreedzame kolonisatoren en hebben de lokale productiemethoden van de *Inuit* weinig in de weg gelegd. Met de komst van beperkte soevereiniteit in 1979 en *Self Government* in 2009 is de wens van volledige politieke en economische onafhankelijkheid van Denemarken meegekomen. Hoe de Groenlandse staat deze politieke en economische onafhankelijkheid wil realiseren en welke rol de staat speelt in dit proces zal ik in het volgende hoofdstuk beschrijven.

Hoofdstuk 2: Een nationaal of een lokaal Groenland

'Nationale overheden bevinden zich niet zozeer in een leefwereld van risico's als wel in een leefwereld van radicale onzekerheid' (Gray 1998: 317).

De inzet van de Groenlandse staat op de eventueel aanwezige olie voor de kust is zowel een risico als een onzekerheid. Een risico omdat men de gevolgen van de eventuele oliewinning niet kan inschatten, een onzekerheid omdat niet precies zeker is wat het oliepotentieel is. Zo stelt Beck dat in een risicosamenleving de onbekende en onbedoelde consequenties van grootschalige industriële productie een dominante factor worden in een samenleving. In een moderne industriële samenleving moet men om leren gaan met de gevaren en onzekerheden die samengaan met grootschalige industriële productie; productie door mensenhanden tot stand gebracht. De recente olieramp in de golf van Mexico is een voorbeeld van een dergelijk consequentie van leven in een 'risicosamenleving' (Beck 1992: 20-22).

In het vorige hoofdstuk refereerde ik al kort naar de wens van de Groenlandse overheid om tot volledige economische en politieke onafhankelijkheid van Denemarken te komen, een onafhankelijkheid die bewerkstelligt dient te worden door middel van economische ontwikkeling. Dit betekent in de Groenlandse situatie exploratie en exploitatie van natuurlijke hulpbronnen. Bij het verkrijgen van *Self Governance* zei de huidige premier Kuupik Kleist hier het volgende over:

'The introduction of Self Governance today means we have achieved another important goal: the exclusive right to exploit the mineral resources of Greenland. This was not possible when the Home Rule was set up in 1979, but now things have fallen into place'.²⁴

Deze exploratie en uiteindelijke exploitatie is met grote onzekerheid omkleed. Ik zal in dit hoofdstuk eerst ingaan op hetgeen nodig is om de onafhankelijkheid te bewerkstelligen. Vervolgens wordt de nationale focus op onafhankelijkheid van Denemarken besproken om ten slotte te beschouwen of deze nationale focus samengaat met lokale belangen.

---

²⁴ Celebration-speech by Premier Kuupik Kleist on inauguration of Greenland Selfgovernment 21st of June 2009 (na te lezen op: http://uk.nanoq.gl/sitecore/content/Websites/uk,-d,-nanoq/Emner/Government/~/_media/B4AEEBAAF21347D4946F475B6AA95CBA.ashx, bezocht op: 06-06-2010).

2.1 Thumbs down

*“De overheid heeft enkele voorstellen ingediend voor het opleiden van personeel voor bijvoorbeeld werk op een olieplatform als kok of bediende. Maar je krijgt een ‘thumbs down’ van de jagers. Met de buitenlandse bedrijven komen er ook veel buitenlanders naar Groenland. We weten nog niet wat het effect hiervan is over vijf jaar. Het onderwijssysteem wordt snel vernieuwd, om mensen aan te passen, zodat we meer voorbereid zijn voor de toekomst. Over vijf tot tien jaar hebben we andere mensen hier in Groenland”.*²⁵

Een moderne samenleving moet mobiel zijn om de overweldigende dorst naar economische groei te lessen, zo stelt Gellner in zijn *Nations and Nationalism* (Gellner 1983: 24). Nemen we het bovenstaande citaat in acht, uitgesproken door de directeur van de organisatie van vissers en jagers in Groenland (KNAPK), dan is deze mobiliteit niet iets waar de Groenlandse jagers en vissers graag aan mee willen werken. Jagers zijn eigen baas en hebben in die zin alle vrijheid, het nadeel is dat ze geen vast inkomen hebben. Toch verkiest het merendeel van de jagers het ‘leven in vrijheid’ boven een leven als arbeider met meer zekerheid en structuur. In een moderne stad als Nuuk is een kantoorbaan inmiddels wel de norm, hoewel bij sommigen de wens doorsijpelt om te kunnen leven als jager. Bij één van mijn informanten is deze wens ook aanwezig, terwijl hij in het dagelijks leven als vertaler werkt en alles vanuit huis deed. Ik had een afspraak met hem gemaakt en hij ontving me in zijn moderne huis in de luxe wijk *Qinngorput*. Deze wijk doet een beetje denken aan een mondain skioord, met luxe appartementen gebouwd op een heuvel zodat niets in de weg staat van een schitterend uitzicht over de baai van Nuuk. Het huis van mijn informant stond onderaan de heuvel en deed van buiten aan als een eenvoudig rijtjeshuis. Bij binnenkomst trof ik enkele ski’s aan in de gang en enkele foto’s van een reis naar Peru, die hij enkele jaren terug met zijn vrouw had gemaakt. De woonkamer was boven en ik werd vriendelijk voorgeleid door mijn informant die met zijn rustige voorkomen meteen een prettige sfeer wist te scheppen. De woonkamer was ruim opgezet en zoals ik al in enkele Groenlandse woonkamers aantrof, hing ook hier een mooie zwarte glimmede flat screen tv aan de muur. Het deed bijna onwerkelijk aan hier te praten over de keuze tussen een bestaan als jager of een kantoorbaan. Mijn informant vertelde hierover het volgende:

*“Als ik de keus had zou ik liever een jager zijn. Maar als ik een jager zou zijn, zou het niet mogelijk zijn om in een mooi appartement als dit te wonen en ik wil dat mijn kinderen wat van de wereld zien”.*²⁶

Het contrast tussen een agrarische samenleving en een industriële samenleving is volgens Gellner dat de eerste rigide is, terwijl de tweede mobiel is. De dichotomie waarnaar de voorzitter van de KNAPK

---

²⁵ Interview met KNAPK directeur Alfred E.R Jakobsen op 11-03-2010.

²⁶ Interview met A. op 08-04-2010.

refereert in het bovenstaande citaat lijkt op de jagers toepasbaar. Er wordt door de jagers een *'thumbs down'* gegeven met betrekking tot de mogelijkheid flexibel inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt (Gellner 1983: 25).

Het flexibel inzetbaar zijn wordt volgens Gellner bewerkstelligt door middel van exo-socialisatie. Dit houdt in dat elk individu buiten de eigen lokale groep wordt opgeleid (Gellner 1983: 33-37). Volgens Gellner is cultuur hierin het noodzakelijke medium dat gedeeld wordt. Dit moet een cultuur zijn waarin ieder lid van de natie-staat zich kan bewegen, kan spreken en vooral produceren. Een cultuur die is los gekoppeld van verschillende lokaliteiten, van ongeletterdheid en traditie (Gellner 1983: 36-37). Het proces van exo-socialisatie is hetgeen staat en cultuur verbindt. De staat dient zogezegd zorg te dragen voor de gedeelde cultuur en het aanleren van vaardigheden. In Groenland is dit proces van exo-socialisatie in het licht van de wens tot onafhankelijkheid te plaatsen. In een overheidsdocument over educatie staat het als volgt omschreven:

'In the light of the wish to increase Home Rule and of the expected continued weakening of the economy and increased unemployment rates, education and development of competencies is more important than ever. Education is therefore one of the most important elements and cornerstones of the process towards Home Rule'.²⁷

De laatste zin van het bovenstaande citaat geeft aan waar het hier eigenlijk om gaat. De weg die van *Home Rule* naar uiteindelijke onafhankelijkheid van Denemarken leidt is tot eerste prioriteit verheven. Hier is een goed ontwikkelde industrie voor nodig die in de financiën voorziet om dit proces mogelijk te maken. Deze industrie is op zijn beurt weer afhankelijk van een flexibel inzetbaar arbeiderspotentieel. Economische groei vraagt volgens Gellner om innovatie en daarmee hangt een constant veranderende arbeidsstructuur samen. Daarom moet men als arbeider klaar zijn voor nieuwe taken die de arbeidsmarkt vraagt. Een arbeider dient zo opgeleid te zijn dat hij zonder noemenswaardige aanpassingen de ene baan voor de ander in kan ruilen (Gellner 1983: 31).

Wat echter opvalt bij het doorlezen van overheidsdocumenten over educatie is dat nergens expliciet de link wordt gelegd met onderwijs en een eventueel gedeelde cultuur. De focus is puur economisch. Van iets dergelijks als 'de Groenlandse cultuur' of een Groenlandse geschiedenis wordt geen gewag gemaakt. Dit geeft aan dat de Groenlandse overheid bovenal productieve arbeidskrachten wil opleiden, arbeidskrachten die hun bijdrage leveren aan de groei van de economie. Sejersen (2004) merkt iets dergelijks op als hij de *Act of Home Rule* bespreekt. Hierin wordt de visie van een meer Groenlands Groenland besproken. Deze visie is beperkt tot vijf dimensies, waarvan slechts één gaat

---

²⁷ Progress through training, education and development of competencies (2004).

over cultuur (Sejersen 2004: 48). Dit sluit aan bij Gellner's instrumentele visie op nationalisme; instrumenteel omdat voor Gellner de homogenisering en de inwisselbaarheid van arbeiders centraal staan. Volgens Gellner is het enige organisme dat hier zorg voor kan dragen de staat. Cultuur is in Gellner's visie niet meer dan een medium waarin de leden van de samenleving 'ademen, overleveren en bovenal produceren'. Over cultuur in een industriële samenleving schrijft Gellner het volgende:

'(...) culture is now the necessary shared medium, the life-blood or perhaps rather the minimal shared atmosphere, within which alone the members of the society can breathe and survive and produce. For a given society, it must be one in which they can all breathe and speak and produce; so it must be the same culture' (Gellner 1983: 36-37).

Deze instrumentalistische opvatting ten opzichte van cultuur is kenmerkend voor de wijze waarop de Groenlandse overheid het belang van economische ontwikkeling uitdraagt, de economie heeft een centrale cultuur en een centrale staat nodig. Het is instrumentalistisch omdat er een nadruk ligt op het opleiden van arbeiders die ingezet moeten worden in een arbeidsmarkt die om flexibiliteit vraagt. In de documenten die gaan over educatie wordt nauwelijks aandacht besteed aan de culturele vorming van burgers. Cultuur is hetgeen waarbinnen de Groenlandse arbeiders dienen te gedijen als productieve burgers, dus moet het voor een ieder in Groenland dezelfde cultuur zijn. Deze cultuur kan volgens Gellner geen gediversifieerde, lokaal gebonden en ongeletterde traditie meer zijn (Gellner 1983: 37). Het zich losmaken van deze tradities zal ik in de komende paragraaf bespreken.

2.2 Losmaken van tradities

Men zou kunnen zeggen dat er in Groenland gelijktijdig een Agraria, Industria en Globalia aanwezig zijn. Met de begrippen Agraria, Industria en Globalia geeft Raven de transformatie aan van een traditionele samenleving naar een industriële samenleving en van een industriële samenleving naar een kennissamenleving (Raven 2008: 3-10). Agraria is een traditionele samenleving waarin het belangrijkste kenmerk artisanale kennis is. Dit betreft een vaardigheid iets tot stand te brengen, waarbij kennis de vaardigheid is en vaardigheid de kennis. Deze kennis is schriftloos en niet discursief te maken. Daarbij is artisanale kennis geen kennis dat gericht is op conceptueel begrip en vernieuwingen zullen van binnenuit zelden plaatsvinden. Tot slot is Agraria cyclisch; als de vader jager is wordt de zoon ook jager (Raven 2008: 3-5).

Waar in een agrarische samenleving mensen jagen op het eten dat ze nodig hebben of dit verbouwen, wordt in een industriële samenleving voedsel op grote schaal geproduceerd. Een

kenmerk van Industria is een trek naar de stad en in deze stad dienen vele monden gevoed te worden. Zodoende wordt ook het produceren van voedsel tot industrieel proces verheven en voor dit proces zijn fabrieksarbeiders nodig die op hun beurt weer een formele educatie nodig hebben om onderling uitwisselbaar en mobiel te zijn. De enige organisatievorm die op grote schaal deze formele educatie kan organiseren is de natie-staat. Daarnaast krijgt de vorming van de natie-staat een impuls door de komst van een democratisch model met gekozen volksvertegenwoordigers. De kenmerken van Globalia komen overeen met die van Industria, met het verschil dat de processen die plaatsvinden in Globalia intenser en meer onderling verweven zijn. In Globalia is productie van kennis een doel geworden (Raven 2008: 3-9). Poppel, Rasmussen & Winther omschrijven de veranderingen die de Arctische gebieden en ook Groenland doormaken als volgt:

'The North has undergone marked changes during the last century. From a pre-industrial situation—minimal communication with the rest of the world and a livelihood obtained by harvesting natural resources—communities in the Arctic now experience the influence of large-scale renewable resource exploitation, a growing influence of large industries, an increasing degree of income transfers, and growing national and international interdependencies. Especially since World War II, modernization and rapid changes have affected both the living conditions and the cultural characteristics of Northern societies' (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 87).

Het ontwikkelen van de Groenlandse economie maakt het in zekere zin nodig een breuk te forceren met het traditionele lokale bestaan van Groenlandse jagers. Grootschalige mijnbouw en olieprojecten maken bij het exploiteren van de natuurlijke hulpbronnen gebruik van ruimte die ook door jagers gebruikt wordt en dit vormt zo een inbreuk op het traditionele gebruikspatroon van deze ruimte. Daarnaast zijn bedrijven die deze natuurlijke hulpbronnen exploiteren vaak relatief kort aanwezig. Dit noemen Poppel, Rasmussen & Winther *boom-and-bust cycles*. Deze cycli kunnen nadelige gevolgen voor de betrokken gemeenschappen hebben, omdat ze zo afhankelijk zijn van tijdelijke werkgelegenheid. Daarnaast is de exploitatie van olie met grote onzekerheid omkleed. Dit maakt dat een dergelijke lokale economie plots kan instorten, mochten de hulpbronnen niet het verwachte potentieel hebben (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 90).

Bij mijn bezoek aan het ten noorden van Nuuk gelegen Ilulissat, waar visserij en toerisme een belangrijk deel uitmaken van de lokale economie, bleek dat werken in de mijn- of olieindustrie gezien wordt als een goed alternatief voor de visserij.²⁸ Echter, ik ondervond er ook dat de economische

---

²⁸ Interview met Per Rosing-Petersen 23-04-2010.

ontwikkelingen misschien wel wat te snel gingen voor de lokale bevolking. Aangezien ik iemand van het *Business Development Office* wilde spreken, een kantoor dat onderdeel is van de gemeente *Qaasuitsup* (wat omvang betreft de grootste gemeente ter wereld), wendde ik mij tot de medewerksters op het gemeentehuis. Dit *Business Development Office* legt contact tussen de internationale olie- en mijnbedrijven, het lokale zakenleven en de relevante autoriteiten. Aangekomen op het gemeentehuis trof ik achter de balie drie vrolijk keuvelende dames aan. Ik vroeg een van de medewerksters of ze de Engelse taal machtig was en kreeg een bevestigend antwoord. Vervolgens vroeg ik waar ik het *Business Development Office* kon vinden. Aangezien het *Business Development Office* tot de gemeente *Qaasuitsup* behoort, verwachtte ik dat zij me wel de weg naar dit kantoor konden wijzen. Niets was minder waar, geen van de drie dames wist waar ik het over had en gefronste wenkbrauwen waren het gevolg. Gelukkig had ik eerder die week twee Deense stagiaires ontmoet. Beide stagiaires waren niet eerder in Ilulissat geweest maar wisten me feilloos de weg naar het kantoor te wijzen. Zou dit een teken aan de wand zijn, vroeg ik me af. De *locals* die geen idee hebben van wat er gaande is in hun gemeente en de *globals* die aan een verdwaalde antropoloog uit moeten leggen wat er lokaal gaande is.²⁹

Dat er sprake is van *boom-and-bust cycles* kwam naar voren in een gesprek dat ik had met de twee Deense stagiaires op het gemeentehuis van de gemeenschap *Qaasuitsup*. In deze gemeente zouden voor de kust van de Disco Baai in 2011 proefboringen naar olie plaats gaan vinden. Nu gaan deze proefboringen de zomer van 2010 al plaatsvinden, dit heeft tot gevolg dat de evaluaties voor geschiktheid van de proefboringen zeer snel gedaan moesten worden. Deze twee studenten waren door de gemeente aangesteld om de rapporten van de oliebedrijven te evalueren en hier was volgens hun nog wel het een en ander op aan te merken.³⁰ Grote vraag is vooral of de kwestie van veiligheid wel voldoende gegarandeerd is. Met de olieramp in de golf van Mexico in het achterhoofd is de scepsis over olieboringen flink aan het toenemen. Toch blijft de wens van een winstgevende olie- en mijnindustrie levendig. De economie in Ilulissat drijft voornamelijk op de pijlers toerisme en visserij. Een visserij die nu waarschijnlijk kleiner gaat worden door klimaatsverandering en een efficiëntieslag, aangezien de visserij niet meer zo lucratief is als enige jaren geleden. Als de mijnen en eventuele olieplatformen worden geopend ontstaat daar een groeiende behoefte aan personeel. Met een visindustrie die implodeert en een groeiende behoefte aan personeel voor de olie- en mijnindustrie zou dit perfect op elkaar aansluiten.

Voor dit grootschalige olie- en mijnbouwproject van de Groenlandse overheid is het, in ieder geval in Ilulissat, nodig om arbeidskrachten voorradig te hebben. Deze arbeidskrachten kunnen Groenlanders

---

²⁹ Observatie 21-04-2010.

³⁰ Informeel gesprek op 19-04-2010.

zijn die nu nog van de jacht of visserij leven. Om inzetbaar te zijn in de opkomende industrie zullen zij zich los moeten maken van het 'traditionele' bestaan. Of daar animo voor is, is maar de vraag. De directeur van de organisatie van vissers en jagers in Groenland (KNAPK) gaf al aan dat jagers hun bestaan niet zomaar in willen ruilen voor werk in de mijn of olie-industrie. Kortom: zullen zij zich los willen maken van hun tradities? Of en hoe de Groenlandse overheid hier een oplossing voor vindt zal ik in de komende paragraaf bespreken.

2.3 Ruimte voor lokaliteit?

De Groenlandse overheid zit dus met een lokaliteit die in de weg kan staan van economische ontwikkeling. Hoe probeert de Groenlandse overheid dit op te lossen? Het eenvoudigste en kortste antwoord op deze vraag kan zijn: niet. Het gecompliceerde verhaal is echter dat Groenland zich wil ontwikkelen op Groenlandse voorwaarden. Hier is een duidelijke afbakening tussen Groenlanders en niet-Groenlanders voor nodig. Ten opzichte van de relatie met Denemarken is hierover een cultureel compromis gesloten. Een cultureel compromis ontstaat volgens Wimmer (2002) wanneer mensen die een leefruimte delen zekere waarden en wereldbeelden waardevol achten en hierin met elkaar tot een eenstemmig compromis komen. Het onderhandelen over een cultureel compromis gaat samen met het proces van gemeenschapsvorming; het compromis leidt tot een zekere manier van grensbewaking tussen 'wij' en 'zij'. Deze grensbewaking noemt Wimmer 'social closure' en dit kan leiden tot het ontstaan van etnische groepen, sociale klassen of naties (Wimmer 2002: 8). In de inleiding haalde ik Nuttall aan die stelde dat het idee van een Groenlandse Inuit gemeenschap in de verhouding tot de Deense kolonistoren ontstond (Nuttall 1992: 20-23). Dit compromis wordt naar buiten toe uitgedragen, intern heeft het echter zijn contradicties. Ik kom hier later in dit hoofdstuk op terug.

Eerst terug naar het eenvoudige en korte antwoord op de vraag; het niet. De oliebedrijven en de mijnbouw wordt alle ruimte geboden om de natuurlijke hulpbronnen naar boven te halen. Een medewerker van het *Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø* (Ministerie van Binnenlandse Zaken, Natuur en Milieu) deelde me mee dat het hierboven genoemde *Bureau of Minerals and Petroleum* beslissingen van dit ministerie mag overstemmen. Als er bijvoorbeeld net een broedgebied voor de vogels is aangewezen, mag dit bureau deze beslissing overrulen als blijkt dat er olie in dit gebied aanwezig is.³¹ De bescherming van de leefwereld van mens en dier zou volgens de coalitieovereenkomst samen moeten gaan met het economische ontwikkelingsproces dat gaande is in Groenland. Nuttall (2000) zegt hierover het volgende:

---

³¹ Interview op *Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø* 12-04-2010.

'Given that Greenlanders have a greater degree of environmental management-making powers than any other indigenous group in the circumpolar north, they are faced with the challenges of showing how possible it may be to reconcile the development of the Arctic with its protection' (Nuttall 2000: 386).

Dat het *Bureau of Minerals and Petroleum* beslissingen van het Ministerie van Binnenlandse zaken mag overstemmen kan niet als een verzoening tussen ontwikkeling en bescherming worden aangemerkt. Het economische belang krijgt zo voorrang en het lokale Groenland wordt meegenomen in de dynamiek van de geïndustrialiseerde wereld. Zo stellen Poppel, Rasmussen & Winther dat:

'Increased accessibility of formerly remote regions has been drawing the Arctic regions into the development sphere and dynamics of the industrialised world, introducing marked changes in social requirements and expectations. One characteristic of this process has been large-scale projects that in many cases have conflicted with local production and the attempts to create coherent and viable local economies' (Poppel, Rasmussen & Winther 2005: 90).

Het bovenstaande citaat van Poppel, Rasmussen & Winther geeft aan dat de grotere projecten vaak conflicteren met lokale productiemethoden. Mijn inziens hebben de Groenlandse jagers waar in het citaat van Nuttall op wordt bedoeld geen beter besef van *environmental management-making powers* dan, bijvoorbeeld, beleidsmedewerkers die in het overheidsgebouw in Nuuk werkzaam zijn (dit zal ik in het vierde hoofdstuk nader toelichten). Als grotere projecten conflicteren met lokale productiemethoden is het maar de vraag of er van overheidswege daadwerkelijk een urgentie is om economische ontwikkeling samen te laten gaan met een bescherming van de natuur en leefomgeving. Een Groenlandse jager die ik aan het begin van mijn onderzoeksperiode sprak, deelde mee dat de vorige regering de achttien *municipalities* waarin Groenland was opgedeeld terug heeft gebracht naar vier *municipalities*. Onder het oude model kon volgens deze jager iedere gemeenschap zijn eigen regels opstellen. De jager is van mening dat het zelfbestuur en het gemeenschapsleven niet samengaan.³² Een voorbeeld uit de huidige coalitieovereenkomst toont aan waar het meeste gewicht aan wordt gegeven. Tekenend is dat het volgende citaat onder het kopje klimaat in de coalitieovereenkomst staat vermeld:

---

³² Interview met K.P. op 01-03-2010.

'Greenland is one of the places in the world where the effects of climate change are very visible. The challenge in coming decades will be to create a balance between consideration for our environment and our people as well as our ambitions to create growth inter alia through development of tourism and mineral exploitation. By setting clear goals for climate mitigation measures for the industry and the rest of society, we will ensure that Greenland, even fifty years on, is known as a country with a beautiful nature and a people, which does what it says when it comes to sustainable utilization of nature'.³³

Een consideratie voor de leefwereld van mens en dier en een economische groei aan de hand van toerisme en exploitatie van mineralen en olie lijkt niet altijd goed samen te gaan. Tijdens het schrijven van deze scriptie is de olieramp in de golf van Mexico nog steeds niet volledig beteugeld. De directeur van de *Inuit* Jim Stott deed onlangs een oproep om, met de olieramp in de Mexicaanse golf in het achterhoofd, te stoppen met olie en gasboringen in de Arctische wateren.³⁴ Dat de economische groei en de daaruit voortvloeiende gewenste onafhankelijkheid niet een algemeen gedeelde overtuiging is, liet mevrouw Holm van *Inuit* mij weten. Zij stelde dat:

"De invloed van de economische focus van de Groenlandse overheid heeft invloed op de landrechten van de jagers. Bedrijven die mijnen exploiteren hebben volgens ons niet een luisterend oor. Wij hopen dat de overheid zich wat relaxter opstelt. De Groenlandse samenleving zal niet instorten zonder deze bedrijven. De wereld komt naar ons toe en wij moeten de grenzen stellen. Alcoa wil hier bijvoorbeeld voor drieëntwintig jaar blijven, maar wij moeten zorg dragen voor het land zodat het ook nog leefbaar is voor de komende generaties. De vorige kabinetten waren te veel gefocust op economisch gewin. Ze buitte onze natuurlijke hulpbronnen uit. Het huidige kabinet luistert niet enkel naar de grote bedrijven. Deze bedrijven zijn er uiteindelijk niet om meer zelfbestuur voor Groenland te realiseren".³⁵

De laatste zin uit het bovenstaande citaat is opmerkelijk te noemen. Mevrouw Holm stelt dat de, voornamelijk, buitenlandse olie- en mineraalbedrijven er niet zijn om meer zelfbestuur voor Groenland te realiseren. Terwijl dit laatste nu precies hetgeen is waar de Groenlandse overheid, met het binnenhalen van grote mijn- en oliebedrijven, naar streeft. Aan het begin van dit hoofdstuk beschreef ik al dat met de komst van *Self Governance* Groenland het exclusieve recht heeft verworven om zijn minerale hulpbronnen te exploiteren. Met de geldelijke middelen die deze

---

³³ Government of Greenland's Coalition Agreement for 2009 – 2013 (na te lezen op: http://uk.nanoq.gl/Emner/Government/coalition_agreement.aspx).

³⁴ <http://sermitsiaq.ag/erhverv/article120633.ece> (bezocht op 09-06-2010).

³⁵ Interview met Lene Kielsen Holm op 02-03-2010.

natuurlijke hulpbronnen naar verwachting op gaan brengen hoopt de Groenlandse overheid haar volledige onafhankelijkheid van Denemarken te realiseren.

De vraag is echter of de Groenlandse jagers hun 'traditionele' bestaan in willen ruilen voor een baan met meer financiële zekerheid. De jagers die ik gesproken heb noemden als enige voordeel de zekerheid van een vast inkomen. Dit woog echter niet op tegen de vrijheid die het eigen baas zijn biedt. Voor de Groenlandse overheid is het balanceren tussen de ontwikkeling van de economie en ruimte bieden aan een 'traditionele' cultuur, een cultuur waar de jacht een prominente plaats inneemt. Dit schipperen tussen economische ontwikkeling en een 'traditionele' cultuur kwam naar voren in een gesprek met enkele studenten van de *Ilisimatusarfik*, de universiteit van Groenland.³⁶ Ik had hier met mijn reisgenoot een presentatie gegeven over het onderzoek wat wij aan het doen waren. We hebben er een enigszins interactieve presentatie van gemaakt, aangezien we wat feedback van de studenten wilden hebben. Tijdens een discussie over de Groenlandse staat en het 'traditionele' beeld wat zij uitdragen kwam een actuele kwestie ter sprake over de kleine nederzettingen. Deze discussie ging over de vraag of de kleinere nederzettingen in Groenland overeind moeten worden gehouden met subsidie van de overheid. Tegenstanders stellen rationeel vast dat deze nederzettingen de nationale economie meer kost dan oplevert en daarom gesloten dienen te worden. Voorstanders brengen het meer emotionelere argument te berde en vinden dat deze nederzettingen representaties zijn van 'de traditionele Groenlandse cultuur' en daarom gesubsidieerd moeten blijven worden. De aanwezige studenten stelden zelfs dat het een strijd is tussen economie en cultuur.

Een mooie illustratie van representatie van deze 'traditionele' cultuur door de Groenlandse overheid trof ik aan in een folder die ik overhandigd kreeg bij mijn bezoek aan het gemeentehuis van *Qaasuitsup* in Ilulissat. Deze folder, die uitgegeven is door de *Qaasuitsup Municipality*, droeg de naam: *potentials cooperation mineral resources*. De folder is bedoeld om de *Qaasuitsup Municipality* aan te prijzen als gemeente vanwaar uit buitenlandse bedrijven het beste hun activiteiten kunnen gaan ontplooiën. Dit maakt dat de folder soms meer als een toeristische brochure leest dan als een informatieve folder. De tekst op de pagina's is afgebeeld tegen een achtergrond van Groenlandse landschappen met sledehonden, kleurrijke Groenlandse huisjes en ijsbergen die glinsteren in de zon. In de folder komt een stuk tekst terug dat kenmerkend is voor de manier waarop het 'traditionele' beeld van Groenland wordt ingezet als het aankomt op economische exploitatie. Te lezen is dat: *'Thus, there are better accommodation options here than in other places in Greenland. There are*

---

³⁶ Informeel gesprek op 28-04-2010.

good shopping opportunities, educational institutions and hospitals as well as a rich cultural life with sport facilities, restaurants and museums. At the same time the original culture, where both dog sledges and kayaks are used, is still wide-spread across the entire municipality’.

‘*The original culture*’ wordt hier gebruikt om economische groei te stimuleren. Een zinsnede uit de folder luidt dan ook: ‘*Qaasuitsup Municipality is geared for growth*’. Deze groei heeft prioriteit voor de overheid in Groenland. Op de website van de overheid zijn regelmatig nieuwsberichten over het mijn- en oliepotentieel te lezen. Als de documenten en het nieuws omtrent economische groei en de educatie van de bevolking bekeken worden kan er gesteld worden dat de overheid in Groenland zich eenzijdig richt op deze groei en het opleiden van geletterde en mobiele arbeiders. Het instrumentalistische beeld dat Gellner (1983) over de opkomst van de natie-staat schetst in zijn *Nations and Nationalism* lijkt hier op aan te sluiten (Van der Pijl & Raven: 2009: xx). Een opkomende olie- en mijnindustrie vraagt om een homogeen, geletterd en uitwisselbaar arbeidspotentieel en een organisme dat de educatie van deze arbeiders kan organiseren: de natie-staat. Gellner stelde vast dat het lokale gemeenschapsleven lastig is in het plaatje van een gecentraliseerde staat met één cultuur te passen is waarin: ‘*culture not community provides the inner sanctions, such as they are*’ (Gellner 1983: 134). Zo bezien lijkt er dus weinig ruimte voor lokaliteit binnen het grote Groenlandse ontwikkelingsverhaal.

2.4 Interne contradicties bij het sluiten van de grenzen

Op Groenland wordt er een grens getrokken tussen de Denen en de Groenlanders. Dit proces van ‘*social closure*’ vindt plaats door terug te vallen op het lokale en het ‘traditionele’ om zo te appelleren aan een Groenland dat, in ieder geval in Nuuk, geen ‘traditioneel’ Groenland meer is. Het ‘traditionele’ wordt zelfs ingezet om mijn en oliebedrijven naar Groenland te lokken. De Groenlandse overheid wil, met zo min mogelijk inmenging van Denemarken, een natie-staat opbouwen op Groenlandse voorwaarden. Naar de buitenwereld toe is er sprake van een cultureel compromis en het daarmee samenhangende ‘*social closure*’.

Intern heeft dit proces van ‘*social closure*’ zijn contradicties. Het naar buiten toe uitgedragen ‘traditionele’ beeld correspondeert niet met het interne beleid. Het reeds genoemde voorbeeld van de kleine nederzettingen onderschrijft deze stelling. Deze nederzettingen zijn het toonbeeld van een ‘traditionele’ cultuur waar het bestaan nog draait om de jacht. Tegelijkertijd zijn deze nederzettingen onderwerp van een nationale discussie omdat ze de staat meer geld kosten dan dat ze opleveren. De nederzettingen worden ingezet om de Groenlandse ‘*original culture*’ te verbeelden en op zijn beurt

wordt de *'original culture'* functioneel ingezet om economische groei te bewerkstelligen. Dit terwijl de vertegenwoordigers van deze *'original culture'*, de Groenlandse jagers, weinig tot geen behoefte voelen om mee te gaan in deze economische groei. Zij hechten vandaag de dag meer waarde aan een bestaan van jager dan aan een bestaan als medewerker in de mijnbouw of op een olieplatform.

Willen ze in Groenland dat deze nederzettingen het toonbeeld van een 'traditionele' cultuur blijven, om zo bij te dragen aan het proces van *'social closure'*, zullen deze nederzettingen door de Groenlandse staat kunstmatig in leven moeten worden gehouden. Echter, de economische ontwikkeling waar de Groenlandse staat op inzet heeft invloed op het lokale leven in de nederzettingen. Via olie- en mijnexploitatie en de reeds genoemde *boom-and-bust cycles* grijpen deze ontwikkelingen in op de levens van de Groenlandse jagers, er wordt namelijk gebruik gemaakt van dezelfde ruimte.

2.5 Conclusie

De Groenlandse jagers geven een *thumbs down* voor het participeren in een homogene cultuur die volgens de theorie van Gellner (1983) nodig is om economische groei te bewerkstelligen. Hoewel ik me realiseer dat dit een rigide onderscheid is zou men kunnen stellen dat deze jagers een bestaan in 'Argaria' niet zomaar willen inruilen voor een bestaan in 'Globalia'. In dit hoofdstuk heb ik aangetoond dat een traditie waar de jagers zich niet van los willen maken tegelijkertijd een traditie is die gebruikt wordt om de grens tussen Groenlanders en Denen te markeren. In Groenland is er consensus over een ontwikkeling van de Groenlandse staat op Groenlandse voorwaarden. Zo is er richting de Denen sprake van *'social closure'*, maar zijn intern de rijen nog niet gesloten. In het komende hoofdstuk ga ik verder in op het gebruik van de 'traditionele' cultuur en de poging die in Groenland wordt gedaan om met behulp van deze 'traditionele' cultuur de rijen te sluiten.

Hoofdstuk 3: De paradox van een modern Groenland

Bij het betreden van het kantoor van Nette Levermann, medewerkster van het *Ministry of Fisheries, Hunting and Agriculture*, vallen me twee zaken op. Een op de deur bevestigde sticker draagt de tekst: *'eat seal, wear seal'* en op een volgend aanplakbiljet staat geschreven: *'if seals were ugly animals, would you care so much about it?'*

De EU heeft de zeehonden huid in de ban gedaan, waarbij een uitzondering voor Groenland is gemaakt. Het beeld van de zielige zeehond die met grote angstige ogen zijn belager aanstaart is een beeld dat bij het grote publiek op het netvlies is achtergebleven. Dit heeft tot gevolg gehad dat de Groenlandse verkoop van zeehonden huid aanzienlijk is gedaald. De opbrengsten uit de verkoop van zeehonden huid waren voor de Groenlandse jagers altijd een welkome en noodzakelijke inkomstenbron. De Groenlandse staat houdt de verkoop van zeehonden huid kunstmatig in leven door dit stevig te subsidiëren. Dit is voor de langere termijn echter niet houdbaar. Een voormalig medewerker van de *Institute for Natural Resources* vertelde mij het volgende over de EU ban op zeehonden huid:

*"De EU ban op zeehonden huid is 'silly'. Het is geen bedreigde soort. De EU ban is esthetisch. Het speelt in op de emotie van mensen. In Canada worden de zeehonden neer geknuppeld. De jonge zeehond heeft nog een dunne schedel, dus het is niet erg pijnlijk. De jonge zeehond heeft een witte vacht, maar na twee weken komt deze vacht eraf en dan mag er wel op gejaagd worden? Het is 'silly'. Het gaat om de esthetica, het gaat om de vertoning. Het neerknuppelen vindt niet plaats in Groenland. Wij zijn tegen de ban omdat het onze markt aantast. De EU heeft een uitzondering voor Groenland gemaakt maar het beeld blijft bestaan".*³⁷

Met het bovenstaande verhaal wil ik geen pleidooi houden voor de verkoop van zeehonden bont, hoewel het slachten van zeehonden en het verwerken van het bont één van de meest ecologisch verantwoorde manieren is om zeehondenvlees en het bijproduct van dit vlees te produceren en te verwerken. Ik wil hier iets anders mee aangeven. Het gaat in dit geval om het beeld dat achter blijft bij mensen en welke werkelijkheid achter de beeldvorming schuilgaat. Dat beeld is de zeehond met de grote ogen die de jager aankijkt voordat er een einde aan zijn leven wordt gemaakt. De inzet van het beeld in campagnes tegen de consumptie van zeehonden bont heeft grote gevolgen gehad. Het heeft een levensader van de traditionele Groenlandse economie afgeknepen. Het feit dat er meer dan genoeg zeehonden zijn en dat de jacht een goede manier is om de populatie niet te groot te laten worden, wordt niet in de beeldvorming meegenomen. De geleefde werkelijkheid die achter de

---

³⁷ Interview met A. op 08-04-2010.

beeldvorming zit, gaat aan het merendeel van de mensen voorbij. De directeur van de KNAPK zei over de zeehond het volgende:

*“Sinds Brigitte Bardot de jacht op baby zeehonden bekritiseerd heeft is de markt ingestort. Zeehondenbont van babyzeehonden is nooit een product van Groenland geweest. Een gebrek aan kennis heeft hieraan bijgedragen”.*³⁸

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de ‘traditionele’ beeldvorming van Groenland en de tegenstrijdigheid die met deze beeldvorming gepaard gaat.

3.1 Groenlandse beeldvorming

Ondanks het feit dat Groenland een eiland is heeft het altijd al in verbinding gestaan met de wereld. Het is dan ook zinvol de historische lessen van Wolf ter harte te nemen: de wereld kan niet opgevat worden als bestaande uit niet verbonden statische eilandjes, maar eerder als een onderling verbonden en dynamisch geheel (Wolf 1997: 4). Dahl stelde al dat in Groenland traditie niet tegenover moderniteit te plaatsen is (Dahl 2000: 8). In Groenland wordt de ‘traditionele’ Groenlandse levensstijl van jagers zelfs gebruikt om de moderne Groenlandse natie te verbeelden. Dat ‘traditionele’ beeld van Groenland wordt in het moderne Groenland geplaatst, onder andere in een gemuseumiseerde vorm. Hoewel ik nog geen ‘twitterende’ jagers ben tegengekomen is zo iets als het gebruik maken van GPS techniek inmiddels heel gewoon.

Hoe traditie en moderniteit samengaan ondervond ik toen ik na een stevige training in het plaatselijke fitness centrum en een bezoek aan de KNAPK (de organisatie van vissers en jagers in Groenland) de eigenaar van een sportwinkel in Nuuk tegenkwam die ik al eerder had ontmoet. Hij sprak me aan en vertelde dat er verderop een ijsbeer was gespot en vroeg me of ik mee wilde rijden om te gaan kijken. Er waren al enkele bootjes met jagers erin op weg om de ijsbeer te schieten. Na een kort ritje kwamen we uit bij een uitzichtspunt waar klaarblijkelijk meer mensen het nieuws hadden gehoord. Het parkeerterrein stond vol met auto’s en iedereen keek richting zee waar vier bootjes rondcirkelden. Auto’s reden af en aan en er stond zelfs een kleine file. We bleven niet lang want er bleek uiteindelijk weinig te zien, enkel de bootjes die aan de horizon wat besluiteloos rondvoeren.

Ik vroeg de eigenaar van de sportwinkel of het vaker voorkomt dat ijsberen in de omgeving van de hoofdstad verschijnen. De eigenaar, opgegroeid in Nuuk, vertelde me dat toen hij jong was eens in

---

³⁸ Interview KNAPK directeur Alfred E.R. Jakobsen KNAPK 11-03-2010.

de tien a twintig jaar een ijsbeer zijn opwachting maakte hier in de omgeving. Heden ten dage komt het wel een paar maal per jaar voor dat er een ijsbeer in de omgeving verschijnt. Vaak zijn deze dieren dan sterk vermagerd en de reden dat ze hier voorkomen is waarschijnlijk ook een wanhopige zoektocht naar voedsel. Ik stelde dat het niet logisch is dat een ijsbeer zich naar het warmere zuiden begeeft voor een zoektocht naar voedsel. De man wist hier ook geen logische verklaring voor te geven en vertelde me dat *'ze het ook niet wisten'*. Later op de dag vernam ik van mijn Groenlandse vriendin dat er op de sociale netwerksite *facebook* een melding was gemaakt van de aanwezigheid van een ijsbeer in de omgeving van Nuuk. Jacht maken op een ijsbeer waarvan de komst naar Nuuk via een populaire netwerksite bekend was gemaakt is een treffend samengaan van traditie en moderniteit.³⁹ Ingold (1988) schrijft over de incorporatie van nieuwe elementen in een traditioneel bestaan het volgende:

'(...) the selective adoption of elements of 'western' culture does not herald the end of hunting and trapping as a way of life, but is part of a strategy for ensuring its continuation into the future' (Ingold 1988: 14).

De beeldvorming van een 'traditioneel' Groenland dat bestaat uit kleine jagersgemeenschappen betitelt Nielsen (2001) als *'Greenlandization'*. Dit proces van *'Greenlandization'* wordt gearticuleerd als een terugkeer naar oude, originele Inuit waarden. Waarden die onder andere vorm krijgen in archaïsche beelden, beelden die de Groenlandse natie-staat moeten verbeelden. Beelden die niet corresponderen met de werkelijkheid van het moderne stedelijke Groenlandse leven waar niet de hondenslee maar de auto het belangrijkste vervoersmiddel is geworden. Deze beeldvorming wordt door Nielsen dan ook aangeduid als *'nostalgic symbolization'* (Nielsen 2001: 234). In de komende paragraaf bespreek ik enkele van deze 'nostalgische symbolen'.

3.2 Imagined Communities: ieder zijn eigen Groenland?

De natie is een verbeelde, politieke gemeenschap. Verbeeld omdat zelfs de leden van de kleinste natie nooit alle mede natiegenoten zullen kennen terwijl in hun verbeelding het beeld van een gemeenschap leeft (Anderson 1983: 6). Hoe is deze veel aangehaalde zingevende dimensie van de natie op Groenland van toepassing? Leeft in de verbeelding van 'de Groenlander' een beeld van één Groenlandse gemeenschap?

---

³⁹ Observatie 10-03-2010.

In het nu volgende ga ik aan de hand van Anderson (1983) verder in op het aspect van verbeelding. Ten eerste wordt de natie verbeeld als begrensd. Zelfs de grootste natie heeft grenzen, waarachter weer andere naties zijn gelegen. Groenland is een eiland van enorme omvang waarvan enkel de kusten zijn bewoond. Nielsen stelt dan ook over Groenland: *'It is a microstate with a hinterland'* (Nielsen 2001: 229). Tussen de bewoonde plaatsen zijn geen wegen. Vervoer tussen de plaatsen is dan ook enkel mogelijk per boot of vliegtuig. Het dagelijkse leven vindt plaats op een lokaal gemeenschappelijk niveau. Dit wil niet zeggen dat iedere Groenlandse gemeenschap een geïsoleerde enclave is. Via moderne communicatiemiddelen en intensief vlieg- en boot verkeer is zelfs de meest afgelegen nederzetting te bereiken. Groenland is door zijn omvang en ruige natuur, wat verbindingen tussen de plaatsen niet makkelijk maakt, lastig te verbeelden als één *imagined community*.

Durkheim stelde al dat: *'the size of territory even acts upon the spirit of a nation'* (Durkheim 1986:67). De grootte van de Groenland draagt er aan bij dat iedere gemeenschap tot op zekere hoogte op zich staat. In iedere plaats of nederzetting heeft ieder zijn eigen Groenland en gaat de verbeelding soms niet verder dan de grenzen van de woonplaats. Toch wenst de Groenlandse overheid dat Groenland als één gemeenschap wordt verbeeld. Dahl stelde al vast dat de overheid sinds de onafhankelijkheid in 1979 de controle bij de nederzettingen weghaalde en in plaats daarvan besloot een administratief en geografisch jachtterrein in het leven te roepen dat geheel Groenland besloeg. Deze verschuiving van lokale sociale controle, waarbij lokale tradities een belangrijke rol spelen, naar nationale controle met één centrale administratie is een manier van voorrang verlenen aan het nationale ten opzichte van het lokale (Dahl 2000: 259).

Het dagelijkse leven in de kleinere gemeenschappen staat zo op zichzelf dat de lokale verbeelding vaak niet samengaat met de nationale verbeelding. Volgens Durkheim (1986) heeft ieder mens een opvatting van ruimte, een zekere manier deze ruimte te verbeelden voor zichzelf. In Groenland was en is deze verbeelding vooral een lokale verbeelding. Dahl (2000) werpt echter de hypothese op dat het creëren van een nationale Groenlandse identiteit ten koste gaat van de lokale identiteiten. Voor de komst van zelfbestuur kon iedere gemeenschap zijn eigen regels opstellen. De territoriale identiteit van de Groenlanders die samen gaat met het gehele eiland is volgens Dahl de fundering waarop *Home Rule* is gebaseerd (Dahl 2000: 20 & 157-172). De geografische verdeeldheid van de Groenlandse plaatsen en nederzettingen en hun relatieve geïsoleerdheid dragen eraan bij dat de grenzen van het verbeelden eerder op lokaal niveau liggen dan op nationaal niveau (Anderson 1983: 6-7).

Ten tweede wordt de natie verbeeld als gemeenschap. Ondanks de ongelijkheid en uitbuiting die plaats kan vinden binnen een natie, wordt nationalisme beschouwd als een diepgeworteld gevoel

van horizontaal kameraadschap, aldus Anderson (1983: 7). In een land zo groot en divers als Groenland, waar een ijskap de oostkust van de westkust scheidt, is een horizontaal kameraadschap lastig te verbeelden. Voor een jager vormen het jachtgebied en zijn collega-jagers de *imagined community*, voor de Groenlandse overheid is dit geheel Groenland. Horizontaal kameraadschap is in Groenland vooral een lokaal kameraadschap.

Dat de visies met betrekking tot het lokale en nationale een zekere tweedeling teweeg brengt wordt geïllustreerd door een actuele kwestie die ten tijde van dit veldwerk regelmatig in het nieuws was. Deze kwestie betrof het, in hoofdstuk twee reeds genoemde, sluiten van de zogenoemde '*settlements*'. In deze kleine nederzettingen is het leven, in vergelijking tot het leven in de stad Nuuk, traditioneler te noemen. De overheid dient in deze nederzettingen zorg te dragen voor basisvoorzieningen, zoals gas, water en licht. Economisch leveren deze nederzettingen weinig op. Ze zijn echter inzet geworden in het debat omtrent het behoud van het 'traditionele' Groenland. Er is een tweedeling gaande waarin de ene partij tracht vast te houden aan het 'traditionele' beeld van Groenland en pleit voor het behoud van deze nederzettingen om daarmee de Groenlandse cultuur levend te houden. De andere helft kiest voor het rationele argument en pleit voor het sluiten van de nederzettingen. Ik vroeg A. naar zijn mening over het al dan niet sluiten van de nederzettingen:

"De nederzettingen zijn een deel van onze nationale identiteit, dat is één deel van mij. Maar een ander deel zegt: ik werk hard en er gaat veel geld naar de nederzettingen toe. Het rationele economische deel zal uiteindelijk succesvoller zijn".⁴⁰

Het rationele deel heeft vandaag de dag de overhand. De jonge, voornamelijk, vrouwelijke inwoners trekken naar de grotere plaatsen toe en de (oudere) mannen blijven achter. Deze nederzettingen zullen uiteindelijk een natuurlijke dood sterven (Rasmussen 2009: 527-528). De vraag is of er in Groenland sprake is van één *imagined community* of verschillende *imagined localities*? Kunnen alle actoren in Groenland zich herkennen in Groenland als één natie waar economische ontwikkeling plaats dient te vinden naast een 'traditioneel' bestaan? Met de komst van *Home Rule* in Groenland is er beleidsmatig veel veranderd. De lokale regelgeving is nationaal geworden. De ruimte die de *locals* als leefgebied zien wordt steeds meer voor hun bepaald door de centrale overheid in Nuuk. Toch is de territoriale verbeelding ten eerste lokaal en dan misschien pas nationaal, ditzelfde geldt voor de verbeelding als gemeenschap. Dit is in navolging van Dahl misschien beter te duiden als *imagined territory*, waar de mensen niet alle gebruiken zullen kennen die horen bij het leven in het territorium van een nederzetting (Dahl 2000: 257). Hoe de Groenlandse overheid via symboliek toch als één

---

⁴⁰ Interview met A. op 08-04-2010.

Imagined Community over tracht te komen is de thematiek van de volgende paragraaf.

3.3 Nostalgische symbolisering van Groenland

*“Groenland is een eiland waar de inheemse bevolking nooit een minderheid is geweest en zal worden. Vergelijk dit eens met de Saami, de inheemsen in Rusland of Canada. Er is veel politiek belang bij om Groenland als inheems te blijven afschilderen”.*⁴¹

Het belang waarnaar gerefereerd wordt in het bovenstaande citaat is het politieke belang van de verbeelde natie. Dit ‘inheemse’ maakt deel uit van het proces van het opbouwen van een natie. Het moet onderdeel zijn van een vanzelfsprekende traditie, een traditie die gedeeld wordt door alle Groenlanders en een traditie die bovenal niet Deens is. Deze traditie dient terug te verwijzen naar Groenland als land van jagers en vissers. Het ‘inheemse’ of lokale is bijvoorbeeld terug te vinden in het gebouw waar de Groenlandse overheid is gevestigd. Op enkele plaatsen in het regeringsgebouw zijn taferelen uitgestald die het ‘traditionele’ Groenland moeten verbeelden. Deze taferelen zijn verbeeld in vitrines waarin poppen staan opgesteld gehuld in huiden van lokale dieren, enkele afbeeldingen van de moeder van de zee⁴² (een belangrijk mythisch figuur in de belevingswereld van Groenlandse jagers), schilderijen met archaische beelden van een Groenland dat in Nuuk ver weg lijkt. Rondlopend in de Groenlandse hoofdstad is het lastig te verbeelden dat hetgeen tentoongespreid in het gebouw van de overheid deel uitmaakt van dezelfde natie.

Een ander gebouw trekt door zijn karakteristieke uiterlijk de aandacht; het in 2007 opgeleverde universiteitsgebouw *Ilimmarfik*.⁴³ Het moderne gebouw is opgetrokken uit hout en glas en past door zijn ruige vorm goed in het Arctische landschap. Dit gebouw wordt door ongeveer tweehonderd tot driehonderd studenten en medewerkers gebruikt. De universiteit van Groenland *Ilisimatusarfik* is niet alleen een plaats waar een elite wordt opgeleid, het dient daarnaast als symbool te voor een zelfstandige natie. Dit werd me eens te meer duidelijk tijdens deelname aan de colleges waar er inclusief onszelf (mijn reis- en studiegenoot Walter en ik kregen de mogelijkheid deel te nemen aan de enige Engelstalige cursus die gegeven werd) soms drie studenten aanwezig waren. Deze lage bezettingsgraad, de prachtige accommodatie voor het weinig aantal opleidingen en studenten tonen aan dat *Ilisimatusarfik* een vlaggenschip is in het proces van natie vorming. De kosten van het hebben van een eigen universiteit wegen (nog) niet tegen de baten op. Dat de universiteit een belangrijk deel

---

⁴¹ Informeel gesprek met K.P. 18-03-2010.

⁴² Moeder van de Zee of Godin van de Zee, ook wel genaamd Sedna. De legende is dat de Moeder van de Zee de macht heeft over de bewoners van de zee, zoals bijvoorbeeld de zeehonden. Als de jagers haar goedgezin zijn levert zij de jagers voedsel in de vorm van zeedieren (Kennedy 1997: 211-225).

⁴³ Zie: <http://www.ilimmarfik.gl/> (bezoekt op 23-09-2010).

uitmaakt van het zijn van een zelfstandige natie werd in 2003 benadrukt door toenmalig Minister van Cultuur, Onderwijs, Onderzoek en de Kerk Arkalo Abelsen, hij stelde dat:

'(...) a country's place in the world is determined by the attention given to the younger generations and their education, and we want our youth to be among the best educated in the world. We want to create links to the world around us through research. These are important ways for us to strengthen our autonomy'.⁴⁴

Een andere plek waar er door middel van *ancient materials* uitdrukking wordt gegeven aan de autonomie van Groenland is het museum. Het museum is volgens Hobsbawm (1983) de uitgelezen plaats om *invented traditions* te construeren. Het nationale museum van Groenland is gevestigd in de hoofdstad Nuuk en stelt enkele traditionele gebruiksvoorwerpen uit Groenland tentoon om de natie en haar geschiedenis te verbeelden. Op de site van het nationale museum van Groenland staat deze verbeelding als volgt omschreven:

'The museum has nation-wide obligations within archaeology, recent history, art, and handicrafts'.⁴⁵

Invented traditions leiden volgens Hobsbawm (1983) tot een aanname van nationalistische opvattingen die een continuïteit met het verleden moeten kenmerken. In het nationale museum wordt vijfenveertighonderd jaar Groenlandse geschiedenis aan de bezoekers getoond. Van traditioneel jagersgerei tot traditionele kledij en oude *kayaks* die gebruikt werden voor de jacht. Anderson noemt dit *political museumizing* (Anderson 1983: 178), het museumiseren van de Groenlandse verbeelding.

Volgens Hobsbawm dient de gemuseumiseerde traditie een vanzelfsprekendheid te zijn (Hobsbawm 1983: 14). Een beeld dat ik in lijn van deze redentatie treffend vond, is het partijlogo van de politieke partij IA (*Inuit Ataqatigiit*). Deze partij, die één van de coalitiepartners is en ook de huidige premier Kuupik Kleist levert, gebruikt als logo een afbeelding van traditioneel jagersgereedschap. Op het partijlogo staat een mes afgebeeld waarmee vrouwen de zeehonden huid prepareren en daarover heen de harpoen die de mannen voor de jacht gebruiken. Dit alles is afgebeeld tegen een socialistisch rode achtergrond. De IA was een voormalig socialistische partij die vandaag de dag vooral inzet op onafhankelijkheid van Denemarken. Om deze onafhankelijkheid te bewerkstelligen zet de IA vandaag de dag in op de economische ontwikkeling van Groenland. Een ontwikkeling die weleens ten koste kan gaan van degenen die het afgebeelde gereedschap in het partijlogo gebruiken.

---

⁴⁴ Toespraak uitgesproken op: 28 April, 2003. National Science Foundation, Arlington, Virginia.

⁴⁵ <http://www.natmus.gl/> (bezoekt op 21-06-2010).

Een ander 'logo' dat Groenland dient te symboliseren is de vlag. Deze vlag bestaat uit een rood-witte cirkel in een rood-witte rechthoek, die ijskap van Groenland en een ondergaande zon dienen te symboliseren.⁴⁶ De vlag is in 1985 in gebruik genomen en na enige strijd geaccepteerd als nationale vlag. De onenigheid betrof het al dan niet gebruiken van het Scandinavische kruis.⁴⁷ Het Scandinavische kruis, dat naast de Deense vlag ook de vlaggen van de overige Scandinavische landen kenmerkt, verwijst terug naar het land waar Groenland zich van wil losmaken. Dahl merkt in zijn etnografie over een kleine jagersgemeenschap genaamd Saqqaq, op dat de mensen in die gemeenschap meer waarde hechten aan de traditionele Deense vlag dan aan het exemplaar dat sinds 1985 als nationale vlag dient. Volgens Dahl omdat de Deense vlag verbanden met een Groenlandse historie kenmerken en de relatief nieuwe Groenlandse vlag (nog) niet (Dahl 2000: 8).

Tot slot het gebruik van de Groenlandse taal en hoe de taal in wordt gezet als symbool in het vormingsproces van de natie. Volgens een professor aan *Ilisimatusarfik*, de Universiteit van Groenland, is de Groenlandse taal de *main identity marker*, omdat het een manier is om zich ten opzichte van de Denen te definiëren. De officiële taal van Groenland, het *Kalaallisut*, is met de komst van *Self Rule* in juni 2009 erkend. Het *Kalaallisut* wordt volgens Nuttall gesproken door Groenlanders aan de westkust (levend van Nanortalik tot Upernavik), maar in het noorden rond *Avanersuaq* (Thule) spreekt men *Inughuit* en het *Lit* spreekt men aan de oostkust (Nuttall 2000: 384). Linguïstisch gezien is het land dus verdeeld. De meerderheid spreekt echter het *Kalaallisut*.

Ik kan me herinneren dat ik een wat oudere jager op de markt in Nuuk wilde interviewen. Deze man sprak enkel Groenlands dus een interview zou via een tolk plaats moeten vinden. Ik vroeg mijn Groenlandse vriendin of zij deze taak op zich wou nemen. Ze wees dit echter af omdat ze bang was dat haar Groenlands niet goed genoeg was. Volgens haar spraken de wat oudere Groenlanders een klassiek Groenlands dat zij niet goed beheerste en kunnen ze het niet waarderen als een landgenoot de taal niet goed beheerst. Informant A. zei het volgende over de taal:

*"Groenlanders zijn zeer intolerant als je geen Groenlands spreekt. Als je een woord verkeerd uitsprekt kunnen ze het respect voor je verliezen".*⁴⁸

Hoewel het *Kalaallisut* erkend is als de officiële taal van Groenland is er een discussie gaande of het ook de officiële en enige taal van de overheid dient te worden. Aangezien een groot aantal medewerkers van de overheid geen Groenlandse wortels heeft, is dit tot nog toe een onoverkomelijk probleem gebleken. De minister van Sociale Zaken zei over de taal onlangs het volgende:

---

⁴⁶ Interview met L. op 23-03-2010.

⁴⁷ Aan de hand van: http://en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_Greenland (bezoekt op 21-06-2010).

⁴⁸ Interview met A. op 08-04-2010.

'Today the Greenlandic language is a living language; a gift we must treasure and uphold. I myself am proof that we didn't place enough priority on language teaching in the 1980s. Now I am struggling to learn the language and pass it on to my own children'.⁴⁹

Het Deens is alom aanwezig in Groenland. De grootste krant, de *Sermitsiaq*, verschijnt in het Deens en in het *Kalaallisut*. De overheidstaal is zoals gezegd voornamelijk Deens. Toch is het Groenlands de taal die gebruikt wordt op scholen. Het is de taal waarin één van de populairste bands, *Nanook*, haar muziek ten gehore brengt. Het is de taal waarvan jongeren zich bedienen, hoewel het meer en meer doorspekt raakt met het Deens.

3.4 Conclusie

Het eerder genoemde proces van *Greenlandization*, de terugkeer naar oude *Inuit* waarden, kan worden gezien als het zich af zetten tegen Denemarken. We zagen al dat de Groenlandse overheid inzet op een zekere culturele homogenisering via de educatie van haar bevolking. Dit is slechts een deel van het verhaal. Met de komst van *Home Rule* in 1979 en *Self Government* in 2009 is de Groenlandse staat bezig zichzelf opnieuw uit te vinden. Hiervoor is meer nodig dan het functionele verhaal over natievorming zoals Gellner (1983) dat schetst. Er dient ook een *imagined community* te ontstaan of een zekere *invention of tradition* plaats te vinden. De Groenlandse natie dient kortom verbeeld te worden door nadruk te leggen op historische en culturele symbolen zoals het jagersgereedschap op het partijlogo van de IA, de Groenlandse vlag of de *ancient materials* die in het nationale museum staan tentoongespreid.

De Groenlandse overheid zet een 'traditioneel' beeld van Groenland in om Groenland als één *Imagined Community* te kunnen verbeelden. Ik heb in dit hoofdstuk trachten aan te tonen dat een nationaal Groenland niet altijd samengaat met een lokaal Groenland. Dit kwam terug in de kwestie over het al dan niet overeind houden van de nederzettingen. Nederzettingen die het 'traditionele' Groenland symboliseren maar tegelijkertijd een grote kostenpost zijn omdat er voornamelijk aan jacht en visserij voor eigen gebruik wordt gedaan, terwijl de voorzieningen in deze nederzettingen wel in stand moeten worden gehouden. Deze verdeeldheid over de nederzettingen zette de vorige minister van Visserij, Jacht en Landbouw ertoe aan te stellen dat Groenland geconfronteerd wordt met een paradox. Een paradox die volgens deze minister gecreëerd wordt door het traditionele beeld

---

⁴⁹ http://uk.nanoq.gl/Emner/News/News_from_Government/2010/06/maliina_speech_icc.aspx (bezocht op 03-08-2010).

dat wereldwijd van Groenland bestaat en de noodzaak tot economische duurzaamheid en ontwikkeling.⁵⁰

Achter deze paradox zit meer dan het ‘traditionele’ beeld en de economische ontwikkeling. De paradox is een schijnbare tegenstrijdigheid waar op het eerste gezicht een ‘traditioneel’ bestaan van jacht en visserij naast een moderne economische ontwikkeling lijkt te staan. Schijnbaar omdat dit ‘traditionele’ inzet is in het vormen van een Groenlandse natie op Groenlandse voorwaarden en zo onlosmakelijk deel is gaan uitmaken van de (economische) ontwikkeling van de Groenlandse natie-staat. Aan de ene kant dient de natie verbeeld te worden door middel van een lokaal Groenland van kleine nederzettingen waar men nog leeft van de jacht en de visserij. Aan de andere kant is dit ‘traditionele’ lastig in één moderne Groenlandse natie te passen. Dat is de werkelijke tegenstrijdigheid.

Ik begon dit hoofdstuk met een korte beschrijving van de werkelijkheid die achter de beeldvorming van de zeehondenjacht op Groenland schuilgaat. Het komende hoofdstuk beschrijft de werkelijkheid die achter het op Groenland betrekking hebbende klimaatsveranderingsdiscours schuilgaat. Eerst volgt een beschrijving van de wijze waarop de Groenlandse jagers en hun ‘traditionele’ cultuur tot iconen van een veranderend klimaat zijn verheven om vervolgens aan te tonen dat een veranderend klimaat niet de enige factor van invloed op de ‘traditionele’ cultuur is. Hierbij nogmaals de aantekening dat het komende hoofdstuk niet naadloos overloopt in het voorgaande. Het proces van *nation building* en de ruimte die economische ontwikkeling daarbij wordt geboden is van een andere orde van grote dan de ruimte die aan de jagers wordt geboden. Ondanks dat deze processen niet gelijk aan elkaar lopen heb ik in het voorgaande trachten uit te leggen dat deze processen samenhangen.

---

⁵⁰ Management and Utilization of Seals in Greenland: The Greenland Home Rule Department of Fisheries, Hunting and Agriculture (2009).

Hoofdstuk 4: Jagers als iconen van een veranderend Groenland

'Although it is, in legal terms, a public government, the members of both Government and Parliament of Greenland are Inuit, which places a strong emphasis on hunting and fishing and the attachment to the land and sea and ice covered waters'.⁵¹

De verwachtingen en het nieuws omtrent de eventuele aanwezigheid van grote hoeveelheden olie voor de kust van Groenland doen bijna vergeten dat naast deze jacht op olie de jacht voor de jagers gewoon doorgaat. Begin deze eeuw stonden er zo'n vijftienghonderd professionele jagers in Groenland geregistreerd (Nielsen 2005: 35) op een potentiële beroepsbevolking van 28.490.⁵² Het zijn jagers die door de Groenlandse overheid ingezet worden om het 'traditionele' Groenland te symboliseren. Jagers die in de door Bravo (2009) zogenoemde *climate change narratives* af worden geschilderd als iconen en slachtoffers van klimaatsverandering. Deze *climate change narratives* lichten vaak eenzijdig het onderwerp klimaatsverandering toe, zonder aandacht te besteden aan noties van burgerschap, publieke participatie en overheidsbeleid (Bravo 2009: 257). Een belangrijke vraag voor de jagers is dan ook: Is de Groenlandse staat een in staat stellende staat? (Giddens 2009:69). Met andere woorden, maakt de Groenlandse overheid beleid voor of met de jagers? De heer J., medewerker van het ministerie van binnenlandse zaken, natuur en milieu, stelde het wat betreft de regelgeving als volgt:

"Jagers willen jagen en schieten wat ze die dag zien en denken niet na over de toekomstige populatieaanwas. Uiteindelijk ben je geïnteresseerd in een gezonde en stabiele populatie. De jacht is een goede manier om populaties te beheren. Als er te veel muskusossen of te veel rendieren zijn, ontstaat er uiteindelijk een populatie-explosie, de weiden worden 'overgraast'. Er bestaat een zekere noodzaak om de communicatie tussen de partijen te verbeteren. Zoals gezegd willen de jagers nu jagen en niet nadenken over de toekomstige aanwas van de populaties. Om de jagers op andere gedachten te brengen is een gestage ontwikkeling nodig. We willen grote populaties met een duurzame oogst, maar het is een lange weg om er te komen".⁵³

Het citaat bovenaan deze pagina, uitgesproken door premier Kuupik Kleist, geeft aan dat de Groenlandse overheid een nadruk legt op jacht en visserij en de verbintenis met het land en de zee. Waar die nadruk op, vooral, de jacht ligt zal ik in dit hoofdstuk bespreken met daarbij de vraag in hoeverre de Groenlandse overheid gebruik maakt van *Inuit knowledge* en wie de voorwaarden voor

⁵¹ http://uk.nanoq.gl/Emner/News/News_from_Government/2010/05/The_Circle_Changes_Challenges.aspx (bezoekt op 21-06-2010).

⁵² Aan de hand van:

<http://www.stat.gl/LinkClick.aspx?link=Ledighed%2fLedighed+i+byerne+i+2009+Pupl+dk.pdf&tabid=85&mid=529&language=da-DK> (bezoekt op 20-07-2010).

⁵³ Interview met de heer J. op 12-04-2010.

het gebruik van deze kennis bepaalt. Om dit te doen zal ik eerst een analyse geven van de manier waarop de Groenlandse jagers worden ingezet in het discours over klimaatsverandering. Deze analyse is nodig omdat er dikwijls niet met, maar over 'ze' gepraat wordt. De Groenlandse jagers worden in de Westerse wetenschap en media dikwijls geportretteerd als slachtoffers van klimaatsverandering en als mensen die leven in harmonie met de natuur. Ze mogen slachtoffer of natuurexpert zijn op Westerse voorwaarden (Argyrou 2005). Omdat er vijftienghonderd jagers in Groenland zijn die in zekere zin wel degelijk in harmonie met de natuur leven, zal ik vervolgens beschouwen hoe de Groenlandse overheid ruimte geeft aan deze jagers en hun *Inuit knowledge*. Het hierboven genoemde *Inuit knowledge* verwijst naar de expertise die *Inuit* hebben opgedaan dankzij extensieve interactie met hun omgeving. Laidler (2006) brengt hierbij wel de terechte nuance aan dat het slechts een label is dat voor het merendeel door wetenschappers en overheden gebruikt wordt (Laidler 2006:409). In de komende paragraaf ga ik verder in op dit labelen.

4.1 Smeltend Ijs: Groenlandse cultuur bedreigd

Bovenstaande titel, verschenen op de cover van de *National Geographic* van januari 2006, vat de zogenoemde *climate change narratives* goed samen. De Groenlandse jagers zijn verworpen tot iconen en slachtoffers van klimaatsverandering. Het discours over klimaatsverandering is 'gegijzeld' door de media en de wetenschap. Het bestaat volgens Marino & Schweitzer (2009) binnen een theoretisch raamwerk dat voorgekauwde dialogen voortbrengt en zich bedient van een specifiek klimaatsverandering vocabulaire (Marino & Schweitzer 2009: 213). Lene Kielsen Holm, directeur van *Inuit*, zei hier het volgende over:

"Schapenhoeders, jagers en vissers hadden het vier jaar geleden niet over klimaatsverandering. Het verhaal van klimaatsverandering had de gewone Groenlander toen nog niet bereikt. Misschien verbonden ze het niet met mondiale veranderingen. De informatie die ze krijgen is beperkt. Het International Polar Year (2007) bracht een hoop wetenschappers naar Groenland, de mensen hebben er meer notie van gekregen".⁵⁴

Dankzij een veranderend klimaat en een ijskap die in gestaag tempo smelt is Groenland omgedoopt tot de thermometer van de wereld. Dit heeft een hoop media en wetenschappelijke aandacht opgeleverd, zoals het hierboven genoemde *International Polar Year*. Hoewel Groenland vaak het onderwerp is in verhalen over een veranderend klimaat was dit in de meer afgelegen plaatsen en nederzettingen niet geheel doorgedrongen. Dat zelfs in deze gebieden meer mensen notie hebben

---

⁵⁴ Interview met Lene K. Holm op 02-03-2010.

gekregen van een veranderend klimaat geeft al aan dat de hierboven genoemde *climate change narratives* een mondiale invloed hebben op het beeld dat er van Groenland ontstaat. Bravo (2009) vraagt zich dan ook terecht af:

'Whom do climate change crisis narratives serve? The diversity of Inuit voices, and the absence of any uniform public opinion in the Arctic about climate change, calls into question the accuracy of macro-scale narratives. Yet for all their flaws, crisis narratives have considerable regional and global currency that cannot be ignored, and beg the question as to whether better counter-narratives can be found' (Bravo 2009: 257).

Welke verhalen zijn tegen de overweldigende *climate change narratives* in te brengen? Iets dergelijks als overheidsbeleid kan naast een veranderd klimaat diep ingrijpen op het leven van de jagers. Ook economische, wettelijke en sociale processen zijn van invloed op de bestaanswijze van jagers. Deze processen worden in deze *narratives* vaak buiten beschouwing gelaten (Bravo 2009: 259). Marino & Schweitzer (2009) stellen iets soortgelijks, zij vinden dat het mondiale discours over klimaatsverandering begrensd en beperkt is, met vooraf bepaalde participanten, een afgebakend kennisveld en een zekere norm over te hanteren concepten en theorieën (Marino & Schweitzer 2009: 216). De tendens is dat er vaak over 'ze' gepraat wordt in plaats van met 'ze' te praten. Jagers worden geportretteerd als mensen die zowel degenen zijn die 'traditionele kennis bezitten' en 'in harmonie leven met de natuur' als mede 'een gemeenschap van slachtoffers van klimaatsverandering' (Martello 2008: 351-376).

Argyrou (2005) stelt dat er een verandering heeft plaatsgevonden wat betreft de visie op de 'traditionele' mens. Het modernistische paradigma kenmerkte een mensbeeld dat de mens als meester van de natuur kenschetste. Daarbij werd de traditionele mens beschouwd als onderontwikkeld en werd hem snel geleerd zichzelf als zodanig te beschouwen. Argyrou beargumenteert dat deze modernistische visie op de mens (en het mensbeeld) een radicale verandering heeft doorgemaakt. De natuur wordt als een nalatenschap getypeerd waar de mens rentmeester van is geworden. De 'traditionele' mens wordt niet meer geportretteerd als onderontwikkeld maar, als het aankomt op in verbinding staan met de natuur, als moreel superieur aan de westerse mens (Argyrou 2005). De westerse mens die de verbinding met de natuur kwijt is geraakt, die bijdraagt aan het sneller smelten van de Groenlandse ijskap. Deze mens wordt tegenover de Groenlandse jager geplaatst. De jager die één is met zijn omgeving, die weet hoe hij verantwoord dient om te gaan met deze omgeving omdat het zijn levensader is.

Deze radicale verandering is volgens Argyrou (2005) echter geen verandering, maar oude wijn in nieuwe zakken. Het is een terugkeer naar hetzelfde en dan vooral een terugkeer van dezelfde mondiale machtsverhoudingen. Hoewel de 'traditionele' mens niet meer geportretteerd wordt als onderontwikkeld, maar als moreel superieur wat betreft zijn verstandhouding tot de natuur, geschiedt deze portrettering volgens Argyrou nog steeds op Westerse voorwaarden. Dit betitelt Argyrou als *'The Logic of the Same'*. Deze logica heeft enige overeenkomst met de hierboven genoemde *climate change narratives*. We zagen al dat het klimaatsveranderingsdiscours een vooraf afgebakend discours is, het is een spel waaraan de 'traditionele' Groenlandse jagers mogen deelnemen zonder dat hun de regels is verteld. Hoe het bepalen van de regels in de Groenlandse alledaagsheid tot stand komt en wie hierbij mee mogen praten zal ik hieronder beschrijven. Om ten slotte te beschrijven hoe dit in de Groenlandse realiteit vorm krijgt en of het beeld van jagers 'levend in harmonie met de natuur' enige raakvlakken met deze alledaagse realiteit heeft.

4.2 Verschillende perspectieven op de jacht

Het belang van het gebruik maken van lokale kennis wordt door de Groenlandse overheid erkend. De overheid is een samenwerking aangegaan met enkele organisaties waaronder het hierboven genoemde Inuit, de KNAPK en het Groenlandse instituut van natuurlijke hulpbronnen (voortaan aangeduid als Naturinstitut).⁵⁵ Uit de samenwerking is het volgende project ontstaan: participatory resource monitoring: involving local stakeholders in monitoring climate change and natural resources in the arctic. Het project wordt als volgt omschreven:

'A new generation of approaches to monitoring trends and changes in natural resources uses locally-based, participatory monitoring methods. Locally-based monitoring of natural resources is the monitoring of resources and resource use by local people. This approach appears to be one of the most powerful tools for land and resource monitoring, yet it does not seem to have been fully included in the discussions on low-carbon sustainable development and adaptation of the Arctic communities to climate change.'

Hoewel een medewerker van de overheid me meedeelde dat het project nog in de kinderschoenen stond is er sprake van de intentie om *locals* te betrekken in het monitoren van de natuurlijke hulpbronnen. Het beleid van het ministerie van visserij, jacht en landbouw, dat met dit project het meeste van doen heeft, wordt afgestemd op basis van dit monitoren. De Groenlandse overheid heeft

---

⁵⁵ Dit instituut doet onderzoek naar dieren, planten en het milieu in Groenland en heeft een adviserende functie aan de Groenlandse overheid en de *municipalities*. <http://www.natur.gl/index.php?id=19&L=3> (bezocht op 05-08-2010).

dus duidelijk de intentie om traditionele kennis van Groenlandse jagers in te zetten in het tot stand komen van overheidsbeleid, aangezien het omschreven wordt als één van de beste gereedschappen die ze voor handen hebben om de natuurlijke hulpbronnen te monitoren.

Een inkijkje hoe het beleid van een ander ministerie dat betrokken is bij dit project, het ministerie van Binnenlandse zaken, Natuur en Milieu, tot stand komt werd me gegeven door de heer J. De heer J. is opgeleid als bioloog en houdt zich nu voornamelijk bezig met natuurbehoud. (Ik kwam in contact met de heer J. omdat hij één van de personen is die het project *participatory resource monitoring* heeft opgezet). Ik vroeg hem wat hij vond van de transparantie van de wetenschappelijke kennis over de *environment*. Biologen zijn volgens hem niet bijster goed in het uitleggen wat ze aan het doen zijn. Hij zei hierover het volgende:

*“De biologen van het naturinstituit zagen enkele jaren weinig rendieren. Dit bracht verontwaardiging teweeg bij de jagers. Er was zelfs een jager die met zijn eigen video camera grote populaties van rendieren vastlegde en dit naar het naturinstituit opstuurde. Dit communicatieprobleem kwam ik eerder tegen bij het naturinstituit. De afstand tussen de rationele wetenschappelijke denkwijze en het vanuit wetenschappelijk, bestuursperspectief geziene irrationele jagersperspectief is soms groot”.*⁵⁶

Informant A. voormalig medewerker van het *naturinstituit* vertelde mij het volgende over het onbegrip tussen de wetenschappers van het instituut en de jagers:

*“Elk advies dat niet goed uitkomt voor een jager is een advies dat hij niet leuk zal vinden. Het kan een bedreiging voor zijn werk zijn. Als een jager een halve walvis nodig heeft en deze niet mag schieten vanwege de quota’s zal dit zijn leven beïnvloeden. Hij moet ook huur betalen”.*⁵⁷

Zowel de heer J. als informant A. geeft aan dat er een kloof zit tussen het perspectief van de jagers en het, vanuit jagersogen gezien, meer afstandelijke wetenschappelijke perspectief. Opmerkelijk is dat het perspectief van de jagers in het citaat van de heer J. als irrationeel wordt geduid terwijl informant A. het rationele argument aandraagt dat een jager ook gewoon huur moet betalen. De kloof tussen de verschillende opvattingen van wat rationeel is en wat niet hoopt de Groenlandse overheid te kunnen dichten met het hierboven genoemde project. De heer J. merkte hierover het volgende op:

---

⁵⁶ Interview met de heer J. op 12-04-10.

⁵⁷ Interview met A. op 08-04-10.

“Het betrekken van de jagers is een goede manier om inzicht te krijgen in de duurzaamheid van het natuurlijke ‘eigendom’. Het is een dialoog met de jagers, jagers zeggen bijvoorbeeld: ‘er zijn veel narwals’, maar wat is veel?’”⁵⁸

Nu is er dus dit *participatory resource monitoring* project in het leven geroepen waarin een beroep wordt gedaan op de lokale kennis van Groenlandse jagers. Het beroep doen op lokale kennis wordt als volgt verantwoord:

‘Scientist-executed monitoring is often technically and logistically demanding. As a result, scientists often stay in the area only a short time, typically when the game species are breeding, whereas hunters and fishermen live in and experience the area all year round. Moreover, scientist-executed monitoring is sometimes costly and, as a consequence, the geographical extent of scientist-executed monitoring is often limited’.

Hier wordt duidelijk erkend dat een wetenschappelijke benadering van het monitoren van dieren waarop wordt gejaagd zijn beperkingen heeft. Wetenschappers *verblijven* maar voor kortere periodes in een omgeving die ze monitoren, dit in tegenstelling tot de jagende en vissende *Inuit* die dagelijks *leven* in een Arctische omgeving. Ze ervaren de veranderende omstandigheden van het ijs en het weer en dit beïnvloed hun dagelijkse activiteit. Het contrast met wetenschappers is dat deze de omgeving bestuderen. Dit bestuderen vindt misschien niet dagelijks plaats en is los gekoppeld van persoonlijke ervaring, persoonlijke ervaring die zijn weerslag heeft buiten de werkplek om (Laidler 2006: 424). Dit onderscheid tussen een Westers wetenschappelijk conceptueel denkmodel, waarbinnen een objectivering van de Arctische omgeving plaats vindt staat tegenover het denkmodel dat de *Inuit* hanteren. Dit is een model waarbinnen een subjectivatie van de omgeving plaats vindt door dagelijkse interactie.

De ervaring die de jagers en vissers hebben van hun omgeving rust op een kennis van praktische ervaring. De jagers ervaren en leven het gehele jaar in een gebied en beschikken door deze interactie met hun omgeving over de vaardigheden om deze omgeving ook echt te kennen. ‘Kennis is de vaardigheid en vaardigheid de kennis’. Dit laatste is in het voorgaande hoofdstuk al geduid als artisanale kennis (Raven 2008: 3). Ook Scott komt met een dergelijk begrip van praktische ervaring ,dit betitelt hij als *mētis*. *Mētis* is kennis door middel van praktische ervaring die lastig theoretisch te onderwijzen is en enkel te verkrijgen is door de activiteit zelf uit te voeren. Interessant is de link die Scott legt met de opkomst van een uniforme staat waarin alles meetbaar, kwantificeerbaar, geadministreerd en overzichtelijk moest worden gemaakt. De lokale praktijk was lastig in

---

⁵⁸ Interview met de heer J. op 12-04-10.

overeenstemming te brengen met een staat die alles centraal wil aansturen. Lokale kennis kan lastig gesimplificeerd worden omdat de omgeving waarin het wordt toegepast zo complex en onvoorspelbaar is dat formele procedures en rationele besluiten volgens Scott lastig toe te passen zijn (Scott 1998: 316).

Scott (1998) beschrijft uitvoering hoe vroegmoderne staten met een zekere tunnel visie kennis en controle verkrijgen over het geheel. De staat wil een overzicht hebben van het gehele landoppervlak en de bewoners die onder haar controle vallen. Deze controle wordt verkregen via synoptische of zelfs panoptische technieken (Bauman 1998:49), waarvan de volkstelling een goed voorbeeld is. Zolang de verschillende lokaliteiten in één territorium haar eigen regels, gebruiken, maatstaven en overtuigingen erop na hielden zou er nooit tot één volk ontstaan. Gebrek aan context en bijzonderheden zijn *de* voorwaarde voor planning op grote schaal, op staatsniveau. Ook de transformatie van de natuur is hieraan onderhevig en Scott duidt dit treffend door te stellen: *'when nature became natural resources'* (Scott 1998: 39). De kwantitatieve vragen over de hoeveelheid mineralen of olie staan preciezere berekeningen toe dan de kwalitatieve vragen over de kwaliteit van de bodem of het zeewater, de smaak van het zeehondenvlees of het welzijn van een gemeenschap. Scott noemt het opmerkelijk dat in de hoog moderne schemata nauwelijks ruimte is voor vaardigheden, intelligentie en ervaringen van de 'gewone' mens. Hoe ambitieuzer en nauwgezet het plan, hoe minder ruimte er is voor verandering, lokaal initiatief en ervaring (Scott 1998: 32-39 & 346-347).

Het hierboven genoemde citaat van de heer J, waarin een jager met zijn eigen videocamera de populaties rendieren vastlegde, is een goede illustratie van hetgeen Scott aandraagt. De Groenlandse overheid wil de populaties levende natuurlijke hulpbronnen, zoals rendieren, administreren en biedt daarbij weinig ruimte voor lokale initiatieven en ervaringen. De biologen van het *naturinstitut* voeren de taak van het monitoren en administreren van deze populaties uit en de uitvoering van dit monitoren geschied op wetenschappelijke wijze. Een wijze waarin de jagers zich niet altijd goed konden vinden. Ten tijde van mijn veldwerk merkte ik nog weleens enige wrevel bij enkele jagers op als het *naturinstitut* ter sprake kwam. Een van de jagers die ook veel uit vissen ging was zeer expliciet in zijn commentaar op het *naturinstitut* toen hij stelde:

*"De overheid vertelde ons dat we niet meer op kabeljauw mochten vissen, maar volgens ons is er genoeg. Het hangt er allemaal vanaf wat het naturinstitut zegt. De overheid luistert teveel naar het naturinstitut, het is slecht voor de jagers en vissers wat het naturinstitut doet".*⁵⁹

---

⁵⁹ Interview jager en visser 29-03-2010.

Een belangrijke reden waarom *mētis* tekort schiet in het hegemonische tijdperk van wetenschappelijke kennis, is dat de bevindingen praktisch van aard zijn, opportuun en context gebonden in plaats van geïntegreerd in de algemene conventies van het wetenschappelijk discours (Scott 1998: 323). Een jager die zijn praktische en contextuele werkelijkheid door een videocamera filmt kreeg tot voor kort weinig gehoor bij de Groenlandse overheid. Laidler (2006) doet een poging om over dit obstakel heen te stappen. Bij deze poging wordt de kennis die de *Inuit* van hun omgeving hebben onder de aandacht gebracht en gepresenteerd als essentieel voor een verder begrip van wat wij klimaatsverandering noemen (Laidler 2006: 425).

Maar toch, het zijn 'wij' die als Westerse wetenschappers de *Inuit* als experts typeren. Als levend in harmonie met hun omgeving. Zoals ik hierboven al vermeldde, jagers zijn niet altijd bewust van de gevolgen van hun gedrag in 'hun' omgeving. Hierbij dient wel een nuance geplaatst te worden. De jacht van zelfstandige jagers is uiteraard kleinschalig, zeker als het vergeleken wordt met de visserij op industriële schaal. Echter gaf de heer J. hierboven al aan dat jagers willen schieten wat ze die dag zien en daarbij houden ze weinig rekening met toekomstige populatie aanwas. Daarnaast dient het leven in harmonie met de natuur van enige nuance te worden voorzien. Zoals informant A. hierboven al aangaf is het gedrag van jagers ook vaak te herleiden tot rationele keuzes. Deze jagers dienen gewoon huur te betalen en aan het eind van de dag willen ze graag eten op tafel hebben.

Dit werd me kort en bondig uitgelegd door jager Jan Erik. Het interview dat ik hem afnam vond plaats op een wat ongebruikelijke interview locatie, namelijk in zijn auto met de verwarming op maximale stand en zijn hond op de achterbank die om de tien seconden zijn poot op mijn schouder legde. Het gesprek begint als we richting de kleine luchthaven van *Nuuk* rijden en ik wat tropisch uitziend fruit aangeboden krijg wat ongetwijfeld niet van Groenland afkomstig is. Jan Erik vertelt me dat hij tegenwoordig niet zoveel meer jaagt. Hij heeft nu een rokerij waar hij onder andere rendierenvlees rookt. Verder trekt hij regelmatig met moeilijk opvoedbare jongeren de natuur in. Na wat rondgereden te hebben stoppen we uiteindelijk bij een besneeuwde bergflank die beschenen wordt door een felle zon en ik pen mijn aantekeningen neer, terwijl zijn hond weer mijn aandacht vraagt door nogmaals zijn poot op mijn schouder te leggen. Jan-Erik is een fors gebouwde man die al vanaf zijn achtste levensjaar jaagt. Opgegroeid in Nuuk heeft hij de bebouwing zien oprukken en de wilde dieren zich zien terug trekken. Ik leg hem uit wat mijn onderzoek behelst, dat ik onder andere te weten wil komen of de Groenlandse overheid rekening houdt met de levenswijze van de jagers. Jan Erik zei hierover het volgende:

"Tien jaar geleden luisterde de overheid niet, nu wel en nemen ze een jager mee als ze quota vast willen stellen. Ze werken nu samen maar debatteren nog wel. Bijvoorbeeld over de walvis. Er zijn er

*niet zoveel over en de vissers willen meer schieten. Soms liegen de jagers over de aantallen die aanwezig zijn omdat ze walvis willen vangen”.*⁶⁰

Deze rationele keuzes vallen enigszins samen met het verhaal dat Ingold (2000) schetst in zijn essay *The Optimal Forager and Economic Man*. Hetgeen voor het hierboven geschetste verhaal van belang is en in dit essay als een belangrijk punt van kritiek op ‘de Westerse wetenschap’ naar voren komt, is de dichotomie van rede versus natuur, vrijheid en noodzakelijkheid, subjectiviteit en objectiviteit. Dit is volgens Ingold ook de dichotomie waarop de moderne natuurwetenschap steunt en het onderschrijft het in de Westerse antropologische literatuur naar voren komende onderscheid tussen de wetenschapper wiens mens zijn niet in twijfel wordt getrokken en de jager die op westerse voorwaarden mogelijk mens mag zijn (Ingold 2000: 38). Terugkomend op het hierboven genoemde project *participatory resource monitoring* en hoe ‘menselijk’ de jagers zijn zei de heer J. hier het volgende over:

*“Als de jagers zelf de populaties bijhouden geeft het ze een sterkere stem. Door de locals enkele managementbeslissingen te laten nemen krijgen ze een beter inzicht in wat duurzaamheid is. Dit is in tegenstrijd met de Groenlandse manier van jagen; ‘De moeder van de zee gaf me dit dier, daarom moet ik het wel schieten’. Voor duurzaamheid zijn er wel acht vertalingen terug te vinden in het Groenlandse officiële systeem. Ik bezocht een workshop waar een jager stelde: ‘duurzaamheid is voor mij hoeveel ik op mijn slee mee kan nemen’. Dit is het perspectief van de jager”.*⁶¹

De Groenlandse jagers staan in intensief contact met hun omgeving en zij zijn, in tegenstelling tot wetenschappers, vaak dagelijks in interactie met hun omgeving. Maar de portrettering en misschien wel iconisering van Groenlandse jagers tot ultieme experts en moreel superieure mensen, als het aankomt op verbinding met de natuur, is een gecreëerde werkelijkheid. Degene die deze Werkelijkheid definiëren zijn niet de jagers zelf. Dit definiëren blijft volgens Argyrou (2005) en Ingold (2000) in dezelfde Westerse handen.

4.3 Natuur of natuurlijke hulpbronnen?

Het *participatory resource monitoring* project geeft jagers een stem in de totstandkoming van overheidsbeleid waarbij een beroep wordt gedaan op hun kennis. Kennis van een natuur die tegelijkertijd leefgebied is voor de jagers als plaats waar natuurlijke hulpbronnen geëxploiteerd worden. Terwijl ik dit schrijf ligt er voor me op mijn bureau de een visitekaartje van de heer Rosing-Petersen, directeur van het in Ilulissat gevestigde *Business Development Office*. Dit

---

⁶⁰ Interview met Jan Erik op 04-03-2010.

⁶¹ Interview met J. op 12-04-2010.

bemiddelingsbureau assisteert buitenlandse investeerders bij het vestigen van hun bedrijven in het Noordwesten van Groenland en zit er voornamelijk om contact te leggen tussen internationale olie- en mijnbedrijven en het lokale zakenleven en de relevante autoriteiten. Op de voorkant van zijn kaartje staan zijn naam en telefoonnummer en dergelijke vermeld. Interessanter is echter de achterkant van zijn kaartje waar bovenaan de tekst *'The Power of Nature'* prijkt met daaronder een tiental sledehonden die op een zonnige sneeuwvlakte een slede voorttrekken. Dit visitekaartje geeft de paradox van het hedendaagse Groenland goed weer, op de ene zijde een representant van het moderne, zakelijke, zich economisch ontwikkelde Groenland, de andere zijde geeft het 'traditionele' beeld weer met een hondenslee en een stukje Groenlandse natuur. Een natuur waarin wordt geboord naar olie, gezocht naar mineralen en door jagers gebruikt wordt als leefgebied. Daarnaast zijn de olie- en mijnbedrijven relatief kort aanwezig in dezelfde leefgebieden, dit werd hierboven al geduid als *boom-and-bust cycles*. Deze cycli zijn niet echt als duurzaam aan te merken. Het zijn processen die zich tegelijkertijd afspelen in Groenland maar zijn, zoals gezegd, geen processen die naadloos in elkaar overlopen. De Groenlandse werkelijkheid is weerbarstig te noemen en de Groenlandse toekomst onzeker.

Ruimte die de Groenlandse jagers enerzijds wordt geboden met het *participatory resource monitoring* word anderzijds weer ingeperkt door het olieboeren en de mijn exploitatie en de hiermee samenhangende *boom-and-bust cycles*. Zo bezien staan de Groenlandse jagers enerzijds buiten de nationale invloedssferen en anderzijds staan ze er midden in. Vandaar ook dat dit hoofdstuk zowel complementair is aan het voorgaande terwijl het er tegelijkertijd niet naadloos op aan sluit.

4.4 Conclusie

Hoewel jagers experts zijn en leven *in* en *met* de natuur maken ook zij rationele keuzes. Het beeld van 'levend in harmonie met de natuur' krijgt zo een andere kleur. Zeker, de jacht geschiedt op kleine schaal en is voor een groot deel niet aan commerciële belangen onderhevig. Dit betekent echter niet dat jagers te allen tijde harmonieus met de natuur omgaan; als ze meer kunnen vangen, vangen ze meer. Premier Kuupik Kleist gaf, in het citaat waarmee ik dit hoofdstuk opende, aan dat de leden van de Groenlandse overheid een sterke nadruk leggen op de jacht en visserij en het verbonden zijn met het land en de zee. Een verbintenis die in het hedendaagse Groenland twee kanten heeft. Enerzijds is de natuur geworden tot een plek waar natuurlijke hulpbronnen geëxploiteerd en geadministreerd worden. Anderzijds dienen de 'iconen van het traditionele Groenland', de jagers, een plaats te krijgen in een natuur die wel gereduceerd lijkt tot natuurlijke hulpbronnen.

Conclusie

Ik heb in het bovenstaande verhaal de ontwikkeling van een Groenlandse natie in wording trachten te beschrijven. Een immens eiland dat zich los wil maken van zijn voormalig kolonisator Denemarken door zichzelf als traditioneel te profileren en een immens eiland dat zich los wil maken van zijn voormalig kolonisator Denemarken door in te zetten op exploitatie van natuurlijke hulpbronnen. In dit verhaal moet ook nog een plek voor de Groenlandse jagers worden ingeruimd die de traditionele Groenlandse cultuur symboliseren. Voor ik aan de conclusie toekom reflecteer ik eerst op mijn bevindingen en plaats dit in het 'grotere systeem' door aan de hand van Tsing (2000) Groenland in *'the Global Situation'* te plaatsen, vervolgens beantwoord ik mijn hoofdvraag om ten slotte een aanbeveling te doen voor verder antropologisch onderzoek in Groenland als grensgebied.

Reflectie: Groenland in 'The Global Situation'

In het bovenstaande verhaal heb ik nauwelijks aandacht besteed aan mondialisering. De focus van mijn onderzoek is eerder nationaal en misschien wel lokaal te noemen, aangezien het voornamelijk heeft plaatsgevonden in Nuuk. Dit betekent niet dat Groenland buiten de stroom van mondiale processen is gelegen, zeker niet. Neem alleen al de toenemende media-aandacht voor Groenland in het kader van klimaatsverandering. De inwoners van Groenland worden regelmatig afgebeeld als slachtoffers van een veranderend klimaat, waarbij de *Inuit* dikwijls worden verheven tot mensen 'levend in harmonie met de natuur'. Deze typering is mijn inziens eerder een reflectie van onze eigen afstand tot de natuur dan een daadwerkelijke voorstelling van zaken. Desalniettemin kan de vraag worden gesteld wie belang hebben bij deze door Bravo (2009) getypeerde *climate change narratives*. De vraag is hoe nauwkeurig deze mondiaal geldende *climate change narratives* zijn (Bravo 2009: 257).

In haar essay over *'The Global Situation'* uit Anna Tsing (2000) kritiek op een mondialiseringdiscours waarin wel waarde wordt gehecht aan de circulatie van mondialiseringsprocessen, maar niet aan de werkelijkheid die deze circulatie achter zich laat. De wereldwijde aandacht en circulatie van *climate change narratives* door middel van mediaboodschappen en wetenschappelijke vertogen is een voorbeeld van een mondiaal proces waarbij er weinig aandacht is voor de werkelijkheid achter deze *narratives*. Binnen de retoriek van deze *climate change narratives* heeft het mondiale proces van klimaatsverandering zijn halteplaats gevonden in een 'lokaal' Groenland (Tsing 2000: 69-77). De mondiale *climate change narratives* hebben Groenland op het podium van het wereldtoneel

geduwd. In de lijn van Argyrou kan gesteld worden dat de acteurs de Groenlandse jagers zijn maar de regie in Westerse handen is (Argyrou 2005).

Hierboven noemde ik al de wereldwijde aandacht die de smeltende ijskap van Groenland genereert. Deze aandacht heeft een zeker beeld van Groenland doen ontstaan dat inmiddels een mondiale geldigheid heeft. Naast deze media-aandacht heeft een veranderend klimaat nog een aantal gevolgen voor Groenland. Een hiervan is de mogelijkheid tot exploitatie van natuurlijke hulpbronnen zoals mineralen en vooral olie. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat er enkele grote multinationale oliebedrijven naar Groenland komen om deze exploitatie mogelijk te maken, op zijn beurt heeft de komst van deze bedrijven weer tot gevolg dat Greenpeace een olieplatform van de Schotse firma Cairn bezet om zo het boren naar olie te blokkeren.⁶² De mondiale rondgang van deze hulpbronnen, het hiermee verbonden kapitaal en de aandacht die dit genereert is vaak hetgeen waar op gefocust wordt, dit in tegenstelling tot de sociale voorwaarden die deze rondgang mogelijk maken en stimuleren (Tsing 2000: 75).

Het 'landschap' dat achter deze stroom van mondiale processen schuil gaat is een Arctisch land met een wens tot volledige onafhankelijkheid van haar voormalig kolonisator. Politiek is Groenland inmiddels onafhankelijk van Denemarken, financieel nog niet. De Groenlandse overheid wenst de volledige onafhankelijkheid van Denemarken te financieren met de opbrengsten uit de exploitatie van, vooral, olie. Het 'landschap' is ook een land waar de oplettende observant een aantal paradoxen voor zijn ogen ziet ontvouwen. Een van deze paradoxen trof ik aan bij de organisatie van vissers en jagers in Groenland, de KNAPK. Ik was al eerder vriendelijk te woord gestaan door de directeur met zijn kleine van pretlichtjes doorschienen ogen, maar had nog wat nadere toelichting nodig naar aanleiding van ons laatste gesprek. Ik stapte daarom binnen in het kleine gemoedelijke hoofdkantoor van de KNAPK waar ik rond de klok van twaalfen vijf lunchende heren aantrof. Ik vroeg of het gelegen kwam en werd vriendelijk verzocht ook een bord te pakken en mee te eten. Voor me op tafel stond wat witbrood en een rugbrød, dit typische Deens brood gemaakt van rogge doet wel wat denken aan Fries roggebrood. Als beleg trof ik enkel visproducten aan, op zich niet zo vreemd bij een organisatie die ook de belangen van vissers behartigt. Wat mijn verbazing schetste was dat het voornamelijk voorverpakte en ingeblikte vis was, waaronder een blik tonijn afkomstig uit Thailand. Deze lunch deed me beseffen dat ik de paradox van het moderne Groenland hiervoor me op tafel uitgesteld zag: de medewerkers van de organisatie welke onder andere de belangen van de lokale

---

⁶² Zie o.a.: <http://sermitsiaq.ag/indland/article128336.ece> (bezocht op 31-08-2010) en <http://www.greenpeace.nl/news/actievoerders-blokkeren-gevaar> (bezocht op 31-08-2010).

vissers dienen te behartigen die als lunch geïmporteerde vis zaten te eten.⁶³ Het meedoen in *'the bigger system'* dat ten koste gaat van de lokale economie. Deze paradox licht ik nader toe bij het beantwoorden van de hoofdvraag.

Antwoord op de vraag

Hoe krijgt de Groenlandse natie-staat en de daarmee gepaard gaande nationale identiteit vorm en welke plek krijgen de Groenlandse jagers hierin toebedeelt? Ik zal deze vraag beantwoorden aan de hand van hetgeen ik hierboven heb behandeld. In hoofdstuk twee heb ik aangetoond dat de Groenlandse overheid inzet op het opleiden van een zeker flexibel arbeidspotentieel. Dit opleiden vereist een uniform onderwijssysteem waarin mensen worden opgeleid die inwisselbaar en flexibel inzetbaar zijn. Ze moeten met andere woorden zonder veel aanpassing in zowel de olie als de mijnindustrie te werk kunnen worden gesteld. Dat hiervoor een gedeelde cultuur aanwezig moet zijn waarin dit reproduceren en produceren mogelijk is, is slechts een deel van de Groenlandse realiteit. Aan de hand van Gellner (1983) is gesteld dat het organiserende mechanisme achter deze gedeelde cultuur de natie-staat is. De Groenlandse jagers die ik sprak in het kader van dit onderzoek waren nog niet van plan zich los te maken van hun traditionele bestaan en deel te nemen in een 'gedeelde cultuur'.

Het proces van natievorming zoals Gellner (1983) dat duidde in zijn *Nations and Nationalism* is niet voldoende om 'de boel bij elkaar te houden'. Hiervoor is een symbolische verbeelding van de Groenlandse natie nodig, een verbeelding die Nielsen (2001) typeert als 'Greenlandization'. Dit is een terugkeer naar oude Inuit waarden en deze terugkeer wordt door Nielsen gezien als een nostalgisch symbolisme. De Groenlandse overheid tracht de natie te verbeelden door een zekere traditioneel beeld van Groenland naar voren te brengen, al dan niet uitgevonden (Hobsbawm 1983). Deze verbeelde gemeenschap moet een nationaal verbeelde gemeenschap worden waar alle lokaliteiten zich mee kunnen vereenzelvigen. Om deze verbeelding tot stand te brengen zet de Groenlandse overheid een 'traditioneel' en lokaal beeld in dat, rondlopend in de Groenlandse hoofdstad Nuuk althans, onwerkelijk aandoet. Dit verbeelden is op te vatten als een voorstel tot een cultureel compromis. Alle actoren die betrokken zijn bij de onderhandelingen over dit cultureel compromis dienen een akkoord te sluiten over de verschillende belangen en waarden van de verschillende groepen levend in Groenland; van jager tot de minister en van buschauffeur tot visser (Wimmer 2002: 28).

---

⁶³ Observatie 24-03-2010.

In het Groenland dat ik aantrof is eerder sprake van culturele onderhandelingen dan van een cultureel compromis. Enkele jagers die ik sprak gaven er de voorkeur aan hun vrije bestaan als jager voort te zetten, zelfs als dit een onzeker bestaan inhoudt. De gewone man en vrouw in de straat kunnen lastig bevatten wat er op economisch gebied gaande is in Groenland. Zolang de wens van de Groenlandse overheid tot volledige onafhankelijkheid vooruit loopt op het begrip van de 'gewone man' is het lastig tot een cultureel compromis te komen. Ten opzichte van de Denen mogen de rijen dan gesloten zijn, intern is het proces van social closure niet zo solide als naar buiten toe uitgedragen. Of de Groenlandse overheid in staat is met het belang van de verschillende groepen levend in Groenland rekening te houden moet de toekomst uitwijzen. Op dit moment is het echter nog niet zover en zit Groenland nog in de fase van cultureel onderhandelen (Wimmer 2002: 28). Bij deze onderhandelingen doet zich een paradox voor die ik de paradox van het moderne Groenland noem. Het 'traditionele' beeld van Groenland, waar de jagers een belangrijk deel van uitmaken, wordt ingezet bij de onderhandelingen, terwijl tegelijkertijd de economische ontwikkeling en het mee willen gaan in de mondiale vaart der volkeren ten koste gaat van het 'traditionele' Groenland.

Groenland als grensgebied

Zoals ik in de inleiding al aangaf zou ik hier nog terugkomen op de uitspraak: 'The Arctic is a Frontier Area'. De medewerker van het bureau of minerals and petroleum doelde met deze uitspraak op de olie exploitatie in Groenland en het feit dat Groenland hierin een nieuw grensgebied is. Deze uitspraak kan echter ook breder worden beschouwd. Groenland is een land dat de komende jaren een ontwikkeling wil en gaat doormaken waarin het meer en meer deel gaat uitmaken van 'the global community', zoals premier Kuupik Kleist het typeerde.⁶⁴ Daarin dient ook ruimte te worden gevonden voor degenen die een 'traditioneel' Groenland symboliseren: de Groenlandse jagers. In een Groenland waar de onderhandelingen over een cultureel compromis nog gaande zijn, is het de vraag hoe de paradox van het 'traditionele' Groenland er in de toekomst uit gaat zien. Welke ruimte zullen degenen die de 'traditionele' cultuur uitdragen, krijgen? De Groenlandse jagers zijn lastig in het gezamenlijke verhaal van de Groenlandse natie-staat te passen. Ruimte wordt ze heden ten dage wel geboden, er wordt zelfs in samenspraak een project met de jagers opgestart, maar deze ruimte wordt ook weer ingeperkt door de olie- en mijnexploitatie.

Groenland is met een veranderend klimaat omgedoopt tot de thermometer van de wereld, terwijl Groenland meer is dan dat. Door middel van toegenomen aandacht van de media en de wetenschap heeft de wereld kennis kunnen maken met Groenland. Helaas richt deze aandacht zich vaak eenzijdig

---

⁶⁴ Toespraak terug te lezen op: http://uk.nanoq.gl/sitecore/content/Websites/uk.-d-.nanoq/Emner/Government/~/_media/B4AEEBAAF21347D4946F475B6AA95CBA.ashx (bezoekt op 06-06-2010).

op Groenland als 'smeltende ijskap' waar de 'traditionele cultuur' bedreigd wordt. Deze eenzijdige visie doet de diversiteit van Groenland weinig eer aan. Met alle processen die gaande waren, gaande zijn en gaan komen op Groenland verdient dit land verdere en verdiepende antropologische aandacht. Want met een smeltende ijskap liggen niet alleen nieuwe mogelijkheden voor Groenland open, ook ontstaat er zo een heel nieuw veld voor nader antropologisch onderzoek.

Bibliografie

ACIA

2004 'Impacts of a Warming Arctic: Arctic Climate Impact Assessment'. ACIA Overview report. Cambridge University Press.

Anderson, B.

1983 *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.

Argyrou, V.

2005 *The Logic of Environmentalism*. Oxford: Berghahn Books.

Appadurai, A.

1996 'Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy'. In: Xavier Inda & R. Rosaldo (eds.), *The Anthropology of Globalization*. Oxford: Blackwell Publishing. pp 47-65.

Bauman, Z.

1998 *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U.

1992 *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage.

Bravo, M.T.

2009 'Voices from the sea ice: the reception of climate impact narratives'. *Journal of Historical Geography*, 35, 256-278.

Dahl, J.

2000 *Saqqaq: An Inuit Hunting Community in the Modern World*. Toronto: University of Toronto Press.

Diamond, J.

2005 *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*. London: Penguin Books.

Durkheim, E.

1986 *Durkheim on Politics and State*. Oxford: Polity Press.

Gellner, E.

1983 *Nations and Nationalism*. Malden: Blackwell Publishing.

Giddens, A.

2009 *The Politics of Climate Change*. Cambridge: Polity Press.

Gray, J.

1998 'Wat globalisering niet is'. In: Gray, J, *Grays Anatomie*. Amsterdam: Anthos. pp 292-320.

Hobsbawm, E.

1983 'Introduction: Inventing Traditions'. In: Hobsbawm, E & T. Ranger (eds.), *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ingold, T.

1988 *Hunters, pastoralists, and ranchers: reindeer economies and their transformations*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Ingold, T.
2000 *The Perception of the Environment: Essays in Livelihood, Dwelling and Skill*. London: Routledge.
- Kennedy, M.P.J.
1997 'The Sea Goddess of Sedna: An Enduring Pan-Arctic Legend from Traditional Orature to the New Narratives of the Late Twentieth Century'. In: John Moss (eds.), *Echoing Silence: Essays on Arctic Narrative*. Ottawa: Ottawa University Press. Pp 211-220.
- Laidler, G.J.
2006 'Inuit and Scientific Perspectives on the Relationship Between Sea Ice and Climate Change: The Ideal Complement?' *Climate Change*, Volume 78: 407-444.
- Marino, E. & P. Schweitzer
2009 'Talking and Not Talking about Climate Change in Northwestern Alaska'. In: Crate, S.A. & M. Nutall (eds). *Anthropology & Climate Change: From Encounters to Actions*. Walnut Creek: Left Coast Press.
- Martello, M.L.
2008 'Arctic Indigenous Peoples as Representations and Representatives of Climate Change'. *Social Studies of Science*, Volume 38: 351-376.
- Nielsen, J.K.
2001 'Government, Culture and Sustainability in Greenland: A Microstate with a Hinterland'. *Public Organization Review: A Global Journal*, Volume 1: 229-243.
- Nuttall, M.
1992 *Arctic homeland: kinship, community, and development in northwest Greenland*. Toronto: University of Toronto Press.
- Nuttall, M.
2000 'Indigenous Peoples, Self-Determination and the Arctic Environment'. In: Nuttall, M & T.V. Callaghan (eds.) *The Arctic: Environment, People, Policy*. Amsterdam: Harwood Academic Publishers.
- Petersen, R.
1995 'Colonialism as seen from a former Colonized Area'. *Arctic Anthropology*, 32: 118-126.
- Poppel, B & R.O. Rasmussen & G. Winther
2005 'Challenges to socio-economic research in a changing society:with a special focus on Greenland'. *Arctic Research Journal*, 1:pp 87-101.
- Rasmussen, R.O.
1997 'Arctic Communities in Transition: Experiences from North America and Greenland with Home Rule for Indigenous peoples' Resource Management'. Naryan Mar, Russia: Nenets Autonomous Okrug.
- Rasmussen
2009 'Gender and Generation: Perspectives in Ongoing Social and Environmental Changes in the Arctic'. *Signs: Journal of Woman in Culture and Society*, Volume 34: 524-532.
- Raven, Diederick
2008 *Globalia. Een reisverslag*. Amsterdam: Thela Thesis.

Sejersen, F.

2004 'Local Knowledge in Greenland: Arctic Perspectives and Contextual Differences'. In: Anderson, D.G. & M. Nutall (eds.) *Cultivating Arctic Landscapes: Knowing and Managing Animals in the Circumpolar North*. Oxford: Berghahn Books.

Scott, J.C.

1998 *Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed*. New Haven: Yale University Press.

Tsing, Anna

2008 'The Global Situation'. In: J.X. Inda & R. Rosaldo (eds.) *The Anthropology of globalization. Second Edition*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd. pp 66-98.

Van der Pijl, Y & D. Raven.

2009 'Inleiding'. In: Van der Pijl et. al. (eds.), *Antropologische vergezichten: Mondialisering, Migratie en Multiculturaliteit*. Amsterdam: Aksant. Pp: vii-xxxv.

Wimmer, A.

2002 *Nationalist Exclusion and Ethnic Conflict: Shadows of Modernity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Wolf, E.R.

1997 *Europe and the People Without History*. Berkely: University of California Press.

Zwally et.al.

2002 'Surface Melt-Induced Acceleration of Greenland Ice-Sheet Flow'. *Science*, 297: pp 218-222.

Geraadpleegde websites

Greenpeace Nederland

www.greenpeace.nl

Greenland National Museum

www.natmus.gl

Greenland's Self-Government

www.nanoq.gl

Greenland Institute of Natural Resources

www.natur.gl

James Ford Bell Library

www.lib.umn.edu/bell

Ministry of Foreign Affairs of Denmark

www.um.dk

NRC Handelsblad

www.nrc.nl

Sermitsiaq . AG Nieuws

www.sermitsiaq.gl

Statistics Greenland

www.stat.gl

Dagblad Trouw

www.trouw.nl

De Volkskrant

www.volkskrant.nl